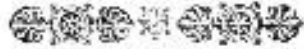

ΑΠΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΗΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

Ἄριθ. 4.

1847. Ὀκτώβριος.

Ο ΜΕΓΑΣ ΠΕΤΡΟΣ.

Ὁ καθιδρυτής τῆς μεγάλης Ῥωσικῆς Αὐτοκρατορίας, ὁ στερεώσας τὸν θρόνον, ἐπὶ τεῦ ὁποίου αἱ προκατοχοὶ αὐτοῦ ἐβασίλευον ἀείποτε τρέμοντες καὶ κλονούμενοι ἐκ τῶν ἀνθερσιῶν τῶν ἀτάκτων καὶ βαρβάρων Στερλιτζικῶν ταγμάτων, ὁ ἰδίαις αὐτοῦ χερσίν, οὕτως εἰπεῖν, πολιτίσας καὶ εἰς ἓν συνάψας τὸ Ῥωσικὸν ἔθνος, ὁ προαγαγὼν ἐκ βαρβάρων λαῶν τῆς ἄρκτου τὴν κραταιότεραν καὶ ἐνδοξότεραν τῶν μοναρχιῶν τοῦ Κόσμου, ἐν ἐνὶ λόγῳ, Πέτρος ὁ Πρῶτος, Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας, ὑπῆρξεν ἐξ ἐκείνων τῶν σπανιωτάτων ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων ὁ μὲν νοῦς εἶναι ὀλόκληρον σύστημα ἰδεῶν, ὁ δὲ βίος, ἡ ἱστορία τῶν γεννησάντων αὐτοὺς ἔθνῶν.

Γεννηθεὶς ἐν Μόσχῃ τὴν 30 Μαΐου 1672, ἀναγορευθεὶς βασιλεὺς κατὰ τὸ 1682 μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Ἰωάννου καὶ Σοφίας, μείνας δὲ μόνος κύριος τοῦ θρόνου μετὰ τὴν εἰς τὸ μοναστήριον κατάκλεισιν αὐ-

τῆς, καὶ τὸν μετ' ὀλίγον ἐπελθόντα θάνατον τοῦ Ἰωάννου κατὰ τὸ 1696, συνέλαβε τὴν μεγάλην ἰδέαν τοῦ νὰ στερεώσῃ μὲν τὸν θρόνον τῶν προπατόρων αὐτοῦ, νὰ ἐκτείνῃ δὲ τὴν ἑαυτοῦ Αὐτοκρατορίαν, καὶ νὰ ἐξευγενίσῃ τὸ Ῥωσικὸν ἔθνος.

Ἄφου κατέστρεψε τοὺς Στερλίτζας, στρατιωτικὰ τάγματα ὅμοια κατὰ τὸν ὀργανισμὸν καὶ τὰς καταχρήσεις τῶν ποτὲ Γενιτζάρων τῆς Τουρκίας, ἔτρεψε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ εἰσαγάγῃ καὶ νὰ συστήσῃ ἐν τῇ Ῥωσίᾳ βιομηχανίαν καὶ τέχνας, καὶ πρὸ πάντων τὴν ναυτιλίαν.

Καὶ πρῶτον μὲν ἔμαθε μόνος ἄνευ διδασκάλου τὴν Γερμανικὴν καὶ Ὀλλανδικὴν γλῶσσαν, ἔπειτα, κατασκευάσας στόλον καὶ στρατεύσας αὐτοπροσώπως κατὰ τῆς Ἀζώφ, ἐκυρίευσεν αὐτήν.

Ἄλλὰ θείλων νὰ βελτιώσῃ ταχύτερον τὴν κατάστασιν, καὶ νὰ μορφώσῃ τὰ ἦθη τοῦ Ῥωσικοῦ ἔθνους,

Ἐπεμφεν ἐξήκοντα μὲν νέους Ῥώσους εἰς τὴν Ἰταλίαν, τεσσαράκοντα δὲ εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, διὰ τὰ διδασκαλίας ἐκεῖ τὰς ἀναγκαίας τέχνας καὶ ἐπιστήμας, πρὸ πάντων δὲ τὴν ναυτιλίαν καὶ τὰ μαθηματικά. Αὐτὸς δὲ, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν στρατηγὸν Λεφόρτον, Ἰταλὸν τὸ γένος, περιηγήθη τὴν Πρωσσίαν. Ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, ὅπου διέμεινεν ἰκανὸν χρόνον ἐργαζόμενος ἐν τῷ παρὰ τῷ χωρίῳ Σαρδάμ ναυπηγίῳ, ὡς ἀπλοῦς ἐργάτης. Ἐκεῖθεν μεταβὰς εἰς Ἀγγλίαν διέμεινεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ Δεσφόρτ, ὅπου ἐδιδάχθη τὴν χειρουργίαν, τὴν μαθηματικὴν καὶ τὴν ναυτικὴν. — Ἐργαζόμενος δὲ ἐντὸς τοῦ ἐργασταρίου ἐξεδίδοε πολλάκις ἐκεῖθεν, ἔχων ἀνὰ χεῖρας τὸν πελεκυὸν καὶ τὸν διαβήτην, αὐτοκρατορικὰ διατάγματα περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς Κυβερνήσεως, περὶ ἐκστρατειῶν, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀναγκῶν τῆς Ῥωσσοικῆς μοναρχίας. Μῆνας δὲ τινὰς ἐκεῖ διατριψάς, ἐπίστρεψεν εἰς Ὀλλανδίαν, ὅπου ἐπανέλαβε μὲν τὰς πρώτας ἐργασίας, ἐπεμφε δὲ εἰς Μόσχην παντὸς εἶδους τεχνίτας καὶ βιομηχάνους, ἀφοῦ πρῶτον ἐδοκίμαζεν αὐτὸς τὴν τέχνην καὶ ἰκανότητα ἐκάστου· διότι τσακύτας γνώσεις εἶχεν ἀποκτήσει, ὥστε κατὰ τὴν μαρτυρίαν ὄλων τῶν συγχρόνων αὐτοῦ ἱστορικῶν, πολλὰ ὀλίγα τέχνη καὶ ἐπιστήμη ὑπῆρχον, τὰς ὁποίας δὲν ἔμαθε, καὶ δὲν ἐγνώριζε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὀπωσοῦν ἐντελῶς. Ἀκολουθῶνς μετέβη εἰς Βιένναν, ὅπου μαθὼν, ἔτι οἱ Στερλίτζαι ἐπαναστατήσαντες ἐδούλιον κατὰ τῆς Μόσχας, ἔσπευσε νὰ ἐπανελάθῃ εἰς Ῥωσσίαν.

Τιμωρήσας δὲ αὐστηρῶς τοὺς ἀποστάτας, κατήργησε διὰ παντὸς τὰ τάγματα τῶν Στερλίτζων. Ἀκολούθως, ἀφοῦ ἐκλείσεν ἐπωφελιστάτην εἰρήνην μετὰ τῶν Τούρκων ἐπὶ Μουσταφᾶ τοῦ Β', ἐστρεψεν ὅλην τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ πολιτίσῃ καὶ νὰ φωτίσῃ τὸ ἑαυτοῦ ἔθνος, καὶ νὰ καταβάλῃ τὰ πρῶτα θεμέλια τῆς μεγάλης λαμπρότητος καὶ δόξης τῆς Ῥωσσοικῆς Αὐτοκρατορίας, τῆς ὁποίας θεωρεῖται δικαίως ὁ πατὴρ καὶ καθιδρυτής. Διωργάνισε λοιπὸν τακτικὸν στρατὸν, τὸν ὁποῖον ἐνέδουσε στολὰς Εὐρωπαϊκᾶς, τάξας ἐπ' αὐτοῦ ἀξιωματικούς Γερμανοὺς, Γάλλους, Ἀγγλοὺς καὶ Ὀλλανδοὺς, τοὺς ὁποίους προσεκάλεε πανταχόθεν

εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὑπηρεσίαν· ἐκανόνισε τὰ εἰσοδήματα τοῦ κράτους, ἐτακτοποίησε τὴν κυβέρνησιν, κατήργησε πολλὰς προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίας, μετέβαλε πολλὰ ἐπιτόπια θάρβαρα ἔθιμα, ἐξημέρωσε τὰ ἥθη τῶν Ῥωσσοῦν, ἐσύστησε σχολεῖα, ὀπλοθήκας, ναυπηγεία, καὶ παντὸς εἶδους ἐργαστασία, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλοις εἰσήγαγεν εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν αὐτοῦ τὸ νέον χρονολογικὸν σύστημα, διατάξας νὰ ἀρχηται ὁ ἑναυτὸς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1700 ἐκ τῆς πρώτης Ἰαννουαρίου, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῆς πρώτης Σεπτεμβρίου, ἥτις ἔως τότε ἦτο ἡ πρώτη τοῦ ἑναυτοῦ παρὰ τοῖς Ῥωσσοῖς.

Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ τῶν εἰρηνικῶν τούτων ἔργων τοῦ μεγάλου ἀνδρός, ἐπιφαίνεται αἰφνης κατ' αὐτοῦ ἔνοπλος φοβερός ἀντίπαλος ὁ δωδέκατος Κάρολος, βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, καὶ ἐπιπίπτει κατὰ τῶν Ῥωσσοικῶν στρατευμάτων. Ὁ μέγας Πέτρος ἀνεγνώρισε μὲν εὐθὺς τὴν ὑπεροχὴν τῶν Σουηδικῶν στρατευμάτων, ἀλλὰ νομίζων ἐκάστην ἤτταν αὐτοῦ ὡς ἐν θῆμα πρὸς τὴν νίκην, ἐδιπλασίαζε τὴν φυσικὴν αὐτοῦ εὐτολμίαν καὶ ἐπιμονήν. « Οἱ Σουηδοί, ἔλεγε, θέλουσι μᾶς διδάξει νὰ νικῶμεν »· ἡ δὲ περίστασις ἀνέδειξεν ἀληθῶς μέγαν τὸν ἄνδρα· διότι διατρέχων τὴν εὐρύχωρον αὐτοῦ ἐπικράτειαν καὶ στρατολογῶν, πολλαπλασιάζων παντοιοτρόπως τοὺς δημοσίους πόρους, ὀχυρώνων τὰ ἀδύνατα μέρη τῆς ἐπικρατείας, γυμνάζων αὐτοπροσώπως τὰ ἑαυτοῦ στρατεύματα νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ μεταλαχιδάων παντὸς κόπου καὶ κινδύνου, κατώρθωσε τέλος πάντων νὰ καταστρέψῃ τὸν φοβερὸν τοῦτον ἀντίπαλον κατὰ τὴν μάχην τῆς Πουλτάβας. Τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην ἐσπέραν, ἐνῶ ὁ μὲν δωδέκατος Κάρολος ἔβουλε μόνος σχεδὸν καὶ ἄνευ ἀκολούθων, ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας ἐξ ἐνός μὲν νύχαρῖστε τοὺς Σουηδοὺς στρατηγούς, διότι εἶχον διδάξει αὐτὸν τὴν τέχνην τοῦ νικᾶν, ἐξ ἑτέρου δὲ ἔγραψεν ἐκ Πουλτάβας πρὸς τὸν ἀρχιναύαρχον Ἀπραξίνην « ὁ ὅξια τῷ θεῷ, ἔθεσα ἀσφαλῶς τὸν θεμέλιον λίθον τῆς Πετροπόλεως! » καὶ ἀληθῶς ἐθεμελίωσεν ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Βαλτικῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὴν ἀπ' αὐτοῦ παρονομασθεῖσαν πρωτεύουσαν τῆς Ῥωσσοικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἡ νίκη καὶ ἡ τύχη ἔκτοτε οὐδεμίαν στιγμὴν παρήτησαν τὸν Μέγαν Πέτρον μέχρι τοῦ πρὸς Τούρκους πολέμου· ὅτε, κεκλεισμένος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ σκηνῇ, καὶ ἀποδεδηκῶς τὴν φυσικὴν καὶ μεγαλεπήβολον τόλμην, κατήντησε πρῶτην φορὰν εἰς ἐσχάτην ἀμηχανίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἠλευθέρωσε τὸν ἄνδρα ἡ εὐτολμία αὐτοῦ σύζυγος Αἰκατερίνη δι' ἐπωφελῶν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς διαπραγματεύσεων.

Ὁ Μέγας Πέτρος προικισμένος διὰ σπανίας ἀγχινοίας καὶ σπανιωνέρας περινοίας, μεγάλης εὐτολμίας, ἀκατανόητου ἐπιμονῆς, καὶ πρὸ πάντων ζεώσης φιλοπατρίας, δύναται δικαίως νὰ θεωρηθῇ ὁ τύπος πάντων πῶν καθιδρυτῶν τῶν μεγάλων ἐπικρατειῶν, καὶ τὸ παράδειγμα τῶν ἡγεμόνων ἐκείνων, οἵτινες οὔτε μάχων, οὔτε κινδύνων φείδονται ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς βελτιώσεως τῶν ἰδίων αὐτῶν λαῶν· εἶναι ἀληθές, ὅτι ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ ἐπὶ Πέτρου τοῦ Μεγάλου νόμος ἦτον ἡ θέλησις τοῦ Αὐτοκράτορος· ἀλλ' ἡ θέλησις αὕτη ἦτον τοσοῦτον ἰσχυρὰ καὶ ἐνεργητικὴ, ὥστε πᾶν εἶδος προσκόμματος ἐξηφανίζετο πρὸ αὐτῆς, ἡ δὲ δραστήριος ἐκτέλεσις τῆς θελήσεως ταύτης, κατώρθωσεν ἐν διαστήματι τριάκοντα περίπου μόνον ἐτῶν νὰ μεταβάλῃ τὴν Ῥωσσοικὴν ἐπικράτειαν εἰς τὴν μεγαλητέραν Αὐτοκρατορίαν τοῦ κόσμου, στηρίξασα τὸν μὲν θρόνον ἐπὶ ἐδραίων καὶ ἀκλονήτων βάσεων, τὴν δὲ εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους ἐπὶ δικαίου καὶ σοφοῦ πολιτεύματος. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ ἱστορία τοῦ Μεγάλου Πέτρου εἶναι ὀλόκληρος ἡ παρεληθῆσα καὶ μέλλουσα ἱστορία τοῦ Ῥωσσοικοῦ ἔθνους· διὸ καὶ ἡ βιογραφία τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός δὲν δύναται νὰ ᾖναι, εἰμὴ συνοπτικὴ καὶ περιεκτικὴ, ὡς ἡ μεγαλοφυῆς ἐπιγραφή, τὴν ὁποίαν ἡ μετ' αὐτὸν ἐνδόξως βασιλεύσασα σύζυγος αὐτοῦ Αἰκατερίνη ἔθεσε ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ἐν Πετροπόλει ἀνεγερθέντος μνημείου εἰς τὸν περιουστάτον τοῦτον ἄνδρα. « Πέτρο τῷ πρώτῳ Αἰκατερίνη δευτέρα ».

ΠΕΡΙ ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Οἱ νεώτεροι ἀπονέμουσι τὴν ἐφεύρεσιν τῆς διὰ συνοπτικῶν σημείων τέχνης τοῦ γράφειν εἰς τὸν Τύλλιον Τύρινα, ἀπελευθέρου τοῦ Κικέρωνος, ζῶντα ἑκατὸν περίπου ἔτη πρὸ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως· ἂν καὶ πολ-

λοὶ διῆσχυρίζονται, ὅτι ὁ πρῶτος εἰσαγωγὸν τὴν τέχνην ταύτην εἰς Ῥώμην ὑπῆρξεν Ἐννιος ὁ ποιητής, διακόσια περίπου ἔτη ἀρχαιότερος τοῦ Τύρινα. Ἄλλοι δὲ ἀναγοῦσι τὴν ἀρχὴν τῆς στενογραφίας μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ξενοφῶντος συμπεραίνοντες ἐκ τινος χωρίου τοῦ Διογενέους Λαερτίου (α), ὅτι ὁ Ξενοφῶν ἐγνώριζε καὶ μετεχειρίζετο τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ γράφειν.

Ὁ Πλουτάρχος ἐν βίῳ Κάτωνος τοῦ νεωτέρου ἀναφέρει ῥητῶς, ὅτι ὁ Κικέρων ἐπὶ τῆς αὐτοῦ Ἰπατείας, θέλων νὰ λάβῃ ἀντίγραφον τοῦ λόγου, τὸν ὁποῖον ὁ Κάτων ἔμελλε νὰ ἐκφωνήσῃ εἰς τὴν βουλὴν κατὰ Λέντλου καὶ Κεθήγου, τῶν ἐπιβουλευσμένων τὴν Ῥώμην μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τοῦ Κατιλίνα, ἐκλέξας τοὺς ἀρίστους τῶν ταχυγράφων, καὶ προδιδάξας σημεία, ἐμφαίνοντα διὰ μικρῶν καὶ βραχείων τύπων δύναμιν πολλῶν γραμμάτων, ἐτοποθέτησε σποράδην αὐτοὺς εἰς διάφορα μέρη τοῦ Βουλευτηρίου, οὗτοι δὲ ἀντέγραψαν ἀπαράλλακτον τὸν ἐν τῇ βουλῇ κατὰ τοῦ Κατιλίνα καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συνοματῶν ἐκφωνηθέντα λόγον τοῦ Κάτωνος.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ χωρίου τοῦ Πλουτάρχου λέγοντος « οὐ πω γὰρ ἤσκειον, οὐδ' ἐκ ἐκ τὴν τοῦ τοῦ καλουμένους σημειογράφους, ἀλλὰ τότε πρῶτον εἰς ἔχνος τι καταστῆναι λέγουσιν, » πληροφοροῦμεθα, ὅτι παρὰ Ῥωμαίοις ἡ χρῆσις τῆς στενογραφικῆς, ἢ σημειογραφικῆς τέχνης, δὲν ὑπῆρχεν εἰσὲτι κοινὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κικέρωνος, καὶ ὅτι ἐπομένως ὁ Τύλλιος Τύρινα ἐσύστησε πρῶτος τὴν χρῆσιν αὐτῆς, τελειοποιήσας τὰ ἐξ αὐτοῦ παρανομασθέντα Τυριναικὰ συμβόλαια, ἢ μέθοδον τοῦ γράφειν διὰ βραχείων σημείων, τὴν ὁποίαν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ, κατὰ μίμησιν αὐτῶν οἱ Γάλλοι καὶ Γερμανοὶ παρεδέχθησαν καὶ μετεχειρίσθησαν, γράφοντες δι' αὐτῶν ὅλα τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, ὅσων ἡ ἀναγνώσις δὲν ἔπρεπε νὰ ᾖναι καταληπτή, εἰμὴ μόνον εἰς τοὺς δημοσίους γραφεῖς, οἵτινες διὰ τοῦτο καὶ πρῶτοι ἔλαβον τὴν ὀνομασίαν Συμβολαιογράφοι, ὡς γράφοντες διὰ τῶν ῥηθέντων συνοπτικῶν σημείων, καὶ μόνον δυνάμενοι ν' ἀναγνώσωσιν αὐτὰ· κριόντος δὲ τοῦ

χρόνου ἢ ὀνομασία τῶν δημοσίων ἐκείνων γραφῶν μετέπεσαν εἰς τὸ νὰ σημαίνῃ τοὺς ἔτι καὶ σήμερον Συμβολαιογράφους καλουμένους, ἂν καὶ μηδὲν στενογραφίας σημεῖον μεταχειριζομένους.

Ὀλίγα ἔτη μετὰ τὸν Τύλλιον Τύρωνα, ὁ φιλόσοφος Σενέκας ἐτελειοποίησε τὴν Τυρωνικὴν Συμβολαιογραφίαν περὶ τὰ μέσα τῆς πρώτης μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδος· ὁ δὲ Αὐτόνιος ἀναφέρει, ὅτι τοιαύτη ἦτον ἡ ταχύτης τῶν στενογράφων, οὔτινες ἀντέγραφον τοὺς κατὰ τὰς δημοσίους συνεδριάσεις τοῦ λαοῦ καὶ τῶν δικαστηρίων τῆς Ῥώμης ἐκφωνουμένους ὑπὸ τῶν ῥητόρων λόγους, ὥστε κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτοῦ, (ἦτοι περὶ τὰ τέλη τῆς τετάρτης μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδος) πολλάκις πρὶν ἀκόμη ὁ ῥήτωρ καταβῆ ἀπὸ τοῦ βήματος, οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐκφωνήσει, ἦσαν ἤδη ὀημισυμένοι.

Ἡ χρῆσις τοῦ εἴδους τούτου τῆς γραφῆς ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων καὶ κατὰ τὸν Μεσαιῶνα ἔγινε κοινωτέρα εἰς πολλοὺς· πλῆθος στενογραφημένων χειρογράφων, ἀλληλοδιαδόχως ἀνακαλυπτομένων, εἴλκυσε τὴν προσοχὴν, καὶ ἐνησχόλησεν ἐπὶ πολὺ ὄλους τοὺς ἀρχαιολόγους τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης, οὔτινες μόλις περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἠδυνήθησαν μετὰ πολλοὺς καὶ μεγάλους κόπους ν' ἀναλύσωσι καὶ νὰ μεθερμηνεύσωσι τὰ λεγόμενα Τυρωνικὰ συμβόλαια· ὁ Γάλλος Πέτρος Καρπεντιέρης περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ'. αἰῶνος ἐδημοσίευσεν πρῶτος ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ 1817 μεθοδικὴν ἐρμηνεῖαν τῶν Τυρωνικῶν συμβολαίων, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Alphabetum explicandi methodus· ἀκολούθως δὲ κατώρθωσαν νὰ συντάξωσι καὶ Γραμματικὴν καὶ Λεξικὸν αὐτῶν, ἐκδοθέντα πρῶτην φοράν κατὰ τὸ 1817.

Ἐκ τῆς ἀναλύσεως καὶ καταλήψεως τῶν Τυρωνικῶν τούτων συμβολαίων ἐπήγαγεν ἡ νεωτέρα στενογραφία, τὴν ὁποίαν πρὸ τεσσαράκοντα περίπου ἔτων μεταχειρίζονται οἱ Ἄγγλοι, Γάλλοι καὶ Γερμανοί, διὰ ν' ἀντιγράψωσι τοὺς κατὰ τὰς δημοσίους συνεδριάσεις ἀπαγγελλομένους λόγους τῶν ἰδίων αὐτῶν ῥητόρων, ἀλλὰ τὰ σημεῖα τῆς νέας στενογραφίας διαφέρουσιν ὅλως διόλου τῶν Τυρωνικῶν συμβολαίων κατὰ τε τὸ

σχῆμα καὶ τὸν τρόπον τῆς μετ' ἀλλήλων συνδέσεως αὐτῶν· διότι τὰ μὲν τῶν Τυρωνικῶν συμβολαίων σημεῖα εἶναι ἀπλῶς ὀριζόντιοι γραμμαὶ, μᾶλλον ἢ ἦττον κεκλιμένοι καὶ ἐνούμενοι, ἢ διαπερώμενοι δι' ἄλλων σημείων διαφόρων σχημάτων καὶ θέσεων· τὰ δὲ σημεῖα τῆς νεωτέρας στενογραφίας ἔχουσιν ὁμοιότητά τινα μετὰ τὴν Ἀραβικὴν καὶ Περσικὴν γραφὴν.

Δὲν ἤθελε δὲ εἶθαι ἔξω τοῦ προκειμένου νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν γλῶσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ καταλήξεις τῶν λέξεων, πολλαπλασιαζόμεναι ἐπ' ἄπειρον διὰ τῶν γενῶν, τῶν πτώσεων, τῶν ἀριθμῶν, τῶν προσώπων, τῶν ἐγκλίσεων καὶ τῶν χρόνων, ἀπαιτεῖσιν ἄπειρον πλῆθος δευτερευόντων στενογραφικῶν σημείων πρὸς τροποποίησιν καὶ διασάφτησιν τῶν κυρίων σημείων τῆς ρίζης τῶν λέξεων, εἰς ταύτας, λέγομεν, τὰς γλώσσας ἢ στενογραφικὴ τέχνη οὐδέποτε δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ταχύτητος καὶ ἀπλοποιήσεως, εἰς τὸν ὁποῖον προήχθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας εἰς τὰς νεωτέρας γλώσσας, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὴν Ἀγγλικὴν καὶ Γαλλικὴν.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ.

Μέγα μέρος τῆς Γερμανίας κατεδυναστεύετό ποτε ἐπὶ πολὺ ἀπὸ δικαστικὴν τινα δύναμιν, τρομερωτέραν καὶ παρ' αὐτὴν τὴν τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, ἧτις ἐμάστιζεν ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, καὶ πρὸ πάντων τὴν Ἰσπανίαν. Τὸ Δικαστήριον τοῦτο, τοῦ ὁποῖου μόνη ἡ ἀνάμνησις ἐμπνέει εἰσέτι φοβὴν, ὠνομάζετο Δικαστήριον τῶν ἐλευθέρων Δικαστῶν, ἢ τῆς Οὐαϊμικῆς Ἐταιρίας, ἢ Μυστικὸν Δικαστήριον τῆς Βεττοφάσιας.

Μεγάλοι φιλονεικίαι διηγέρθησαν περὶ τοῦ, πῶθεν ἔλαβον τὴν ἀρχὴν αὐτῶν αἱ διάφοροι αὐταὶ ὀνομασίαι.— Ἡμεῖς ἐδῶ θέλομεν ἀναφέρει μίαν μόνην ἀπὸ τὰς προτιθεμένας ἐτυμολογίας ἧτις, ἂν ὄχι βασιμωτέρα ἴσως τῶν ἄλλων, μᾶς φαίνεται τοῦλάχιστον ἀγίνους. Κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν ταύτην τὸ ὄνομα τοῦτο, Οὐαϊμικὸς, παράγεται ἀπὸ τὰς λατινικὰς λέξεις Vae mihi, δηλαδὴ, οὐαί μοι, τὴν ὁποίαν ἐκφώνησιν κατακλιλλότατα ἠδύναντο νὰ προφέρωσιν ὄλοι οἱ ὑπόδικοι τοῦ τρομεροῦ τούτου Δικαστηρίου.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ.

Ἡ ἀκριβὴς ἐποχὴ, καθ' ἣν τὸ Οὐαϊμικὸν Δικαστήριον ἐσυστήθη, δὲν εἶναι θετικῶς ὀρισμένη. Κατὰ τὴν ἀξιόπιστοτέραν ὁμῶς παράδοσιν ἐσυστήθη περὶ τὰ τέλη τοῦ Η'. ἢ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Θ'. αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Καρόλου τοῦ Μεγάλου κατὰ προτροπὴν τοῦ Πάππα Λέοντος τοῦ Γ'. διὰ νὰ κρατήσῃ εἰς τὴν πίστιν τοὺς τότε πρῶτον προσελθόντας εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν Σάξονας. Ἔργον λοιπὸν τῶν Ἐλευθέρων Δικαστῶν ὑπῆρχε κατ' ἀρχὰς μόνον ἡ καταδίωξις καὶ ἱκανοποίησις τῶν θρησκευτικῶν ἀμαρτημάτων, ἀλλ' οὗτοι μετ' ὀλίγον ἐπεξέτειναν ἀπεριορίστως τὴν δικαστικὴν αὐτῶν ἀρμοδιότητα, καὶ ἀντεποιήθησαν τὸ δικαίωμα τοῦ καταδιώκειν καὶ τιμωρεῖν παντὸς εἴδους πράξεις. Ὡς υπερτάτη καθέδρα τοῦ Οὐαϊμικῶν Δικαστηρίου ὑπῆρχε μικρὸν μέρος τῆς ἐπαρχίας, τὴν ὁποίαν κατώκουν οἱ ἀρχαῖοι Σάξονες, ὀνομαζόμενον Βεττοφάσια, καὶ τοῦτο μόνον ὠνομάζετο κυρίως Οὐαϊμικὸν ἢ ἄλλ' ἐκ τοῦ κέντρου τούτου ὀρμώμενοι οἱ Ἐλεύθεροι Δικασταὶ ἐξέτειναν τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Γερμανίαν.

Τὸ Δικαστήριον τοῦτο συνέκλιτο ἀπὸ ἑνα Πρύτανιν, ὅστις

ἐθεωρεῖτο ὡς ὑπέρτατος ἀρχηγός, ἀπὸ ἑλευθέρους Κόμητας, οὔτινες προήδρευον τῶν συνεδριάσεων, ἀπὸ Ἐλευθέρους Δικαστῆς, οὔτινες ἐξέδιδον τὰς ἀποφάσεις, ἀπὸ Κλητῆρας καὶ μεμνημένους, ἐκτελοῦντας τὰ ἔργα ἀξιωματικῶν, καὶ τέλος ἀπὸ Προσηλύτους, οὔτινες ἦσαν οἱ ἐκτελεστοὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ φρικτοῦ τούτου Δικαστηρίου.

Ἡ εἰς τὸ τάγμα παραδοχῆ τῶν προσηλύτων ἐτελείτο διὰ φρικώδους ἐθιμοταξίας· ὁ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ τὴν μᾶλλον ἀκμάζουσαν ἐποχὴν τῆς Οὐαϊμικῆς ἑταιρίας, ἦτο, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΕ'. αἰῶνος, ὑπερέβαινε τὰς ἑκατὸν χιλιάδας. — Ὁ μέλλον νὰ εἰσχωθῇ εἰς αὐτὴν ἀπαιτεῖτο αὐστηρῶς νὰ ἦναι αὐτόχθων Γερμανός, ἐπαγγέλματος ἐλευθέρου, χριστιανός, καὶ πρὸ πάντων νὰ παρουσιασθῇ καὶ συστηθῇ ὑπὸ δύο τοῦλάχιστον Ἐλευθέρων Δικαστῶν· οὗτος προχωρῶν ἀσκεπῆς ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου, καὶ γονυπετῶν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ προεδρεύοντος Ἐλευθέρου Κόμητος, ἔθετε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐφ' ἐνὸς γυμνοῦ ξίφους καὶ ἐνὸς βρόχου, καὶ εἰς ταύτην τὴν θέσιν ἐπρόφερε τὸν ἀκλόουθον ὄρκον.

« Ὁρκίζομαι ἐν ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Τριάδος, ὅτι θέ-

λω βοηθήσει και συμπράξει δραστηρίως εις πάντα τὰ ἀφορῶντα τῆν 'Αγίαν Οὐαϊμικῆν 'Εταιρίαν, ὅτι θέλω ὑπερασπισθῆν αὐτὴν κατὰ γυναικῶν καὶ τέκνων, κατὰ πατρὸς, μητρὸς καὶ ἀδελφῶν, ἀπέναντι πυρὸς καὶ ὕδατος, κατὰ πάντων τῶν ὑπὸ τοῦ 'Ηλίου φωτιζομένων, κατὰ πάντων τῶν μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς ὄντων, καὶ τέλος, ὅτι θέλω ἀναφέρειν εἰς τὴν ἰερὰν ταύτην καθέδραν, ὑπὸ τῆν ὁποίαν κείμαι πρηγῆς, πᾶν ὃ, τι συντείνει εἰς τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Αὐτοκράτορος, πᾶν ὃ, τι ἀληθὲς ἠθέλον γινώρισει, ἢ ἀκούσει ὑπὸ ἀξιόπιστων ἀνθρώπων καὶ τὸ ὅποῖον νὰ ἦναι ἀξιόπιστον, πᾶσαν πράξιν δικάσιμον, ἢ ἀξίαν συγχωρήσεως. 'Ὁρκίζομαι προστούτοις, ὅτι οὔτε ὁ ἔρωσ, οὔτε αἱ ὀδύνη, οὔτε ὁ χρυσός, οὔτε ὁ ἀργυρός, οὔτε οἱ τιμαλφεῖς λίθοι θέλουσι με παρασῦρει εἰς τὸ νὰ παραβῶ τὴν τοιαύτην ἰπὸσχεσί μου, περὶ τῆς ὁποίας ἐγγυῶμαι διὰ τοῦ σώματος καὶ τῶν ὑπαρχόντων μου' ἐπὶ τέλος ὑπόσχομαι, ὅτι θέλω σέβεσθαι ταύτην τὴν ἐλευθέρην, καθέδραν, καὶ τοῦτο τὸ Δικαστήριον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο, τῆν ὁποίαν ὑπόσχεσί μου θέλω τηρήσει καὶ ἐκπληρώσει σταθερῶς· οὕτως εἴη μοι ὁ Θεὸς βοηθός καὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ Ἐθαγγέλιον ».

Ἀκολούθως ὁ προεδρεύων τοῦ Δικαστηρίου Ἐλευθέρου Κόμης ἐξερῶναι λόγον περὶ τῶν χρεῶν τῶν Ἐλευθέρων Δικαστῶν, ἀνεγινώσκετο πρὸς τὸν προσήλυτον ὁ κανονισμὸς τῆς Ἐταιρίας, καὶ ἐδίδασκον τέλος αὐτὸν τὰ διάφορα συνθήματα, διὰ τῶν ὁποίων οἱ μεμνημένοι ἠδύνατο νὰ γνωρίσωσιν ἀλλήλους.

Ἀφοῦ ὁ ὑποψήριος ἐπρόφερον ἄπαξ τὸν ὅρκον, ἐχρῶσται νὰ φυλλάτῃ αὐτὸν μετὰ τῆς μεγαλύτερας αὐστηρότητας· διότι τὸ γυμνὸν ξίφος καὶ ὁ θρόνος δὲν ὑπῆρχαν ἐκεῖ, ὡς ἄπλα πάρεργα φύβητρα, ἀλλ' ἦσαν σύμβολα ἀπειλήτου θανάτου ἐν περιπτώσει παραβιάσεως, τοῦ ὀρκιζομένου. Διὰ θανάτου ἐτιμωρεῖτο ἀμέσως καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀπερὶσκηψία τινὸς τῶν μεμνημένων, ὡς καὶ ἡ παραμικρὰ διὰ χειρονομίας, ἢ διὰ λόγου γνωστοποίησις εἰς τινὰ κατὰδικον, τὸν ὅποιον μεμνημένος ἐπεθύμει νὰ σώσῃ. Οὕτως εἰς τῶν μεμνημένων κατεδικάσθη εἰς θάνατον, μόνον διότι ἐψιθύρισε παρὰ τὸν δεῖπνον εἰς τὸ ὠτίον τινὸς τῶν αὐτοῦ φίλων ἐπὶ τοῦ ὁποίου τῆς κεφαλῆς ἐπεκρέματο ἡ Οὐαϊμικὴ μάχαρχα, τὴν ἀκόλουθον ταύτην φράσιν. Ἄλλο ὄυ τρώγει τις ἄρτον καλῆτερον παρὰ ἐδὲ ὄυ.

Αἱ ποιναί, τῶν ὁποίων ἡ ἐλαχίστη συνίστατο εἰς τὸν διὰ τῆς μαχαίρας, ἢ τῆς ἀγγόνης θάνατον, ἦσαν ἀνάλογοι πρὸς τὸν Οὐαϊμικὸν βαθμὸν τοῦ ἐνόχου· καὶ ἐὰν μὲν ἦτον ἄπλοῦς προσήλυτος, ἀπηγγόνιζον αὐτὸν ἐπτάκις ὑψηλότερα παρὰ τὸν χυδαῖον κακούργον. Ἀλλ' ὁ παραβάτης τοῦ κανονισμοῦ Κόμης, συλλαμβανόμενος παρὰ τῶν κλητῆρων, καὶ περιτυλισσόμενος μαύρην σινδύνα, ἐξηπλοῦτο ἐπίστομα. Ἀκολούθως ἤνοιγον αὐτοῦ ὄπισθεν ἐπὶ τοῦ τραχήλου τομὴν ἀρκετὰ βαθειάν, ὥστε νὰ ἐκλάβωσιν ἐκείθεν τὴν γλώσσαν, ἔπειτα ἐκρέμων αὐτὸ εἰς τὴν ἀγγόνην. Οἱ Ἐλευθέροι Δικασταὶ ἠδύνατο νὰ συνεδριάσωσι πανταχοῦ, ἢτοι ἐντὸς οἰκῶν, ἢ δασῶν, ἐν ὑπογαίῳ, ἢ ἐν ὑπαίθρῳ· οἱ δὲ κλητῆρες, ὠπλισμένοι διὰ θρόνων καὶ ἐγχειριδίων, ἐφύλαττον τὰ περίξ τοῦ ἱεροῦ Δικαστηρίου, φονεύοντες ἀμέσως ὅσους ἠθελαν συλλάβει ἐπ' αὐτοφῶρω περιεργαζομένους.

Τὸ Δικαστήριον τοῦτο ἐδίκαζε διττῶς, δηλαδὴ ἢ ἐσυζῆται τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τοῦ κατηγορημένου κατ' ἀντιμολίαν, ἢ κατεδίκαζεν αὐτὸν ἐρήμην ἐπὶ μόνῃ τῇ θάσει τῆς κατηγορίας. Ὅτε παρουσιάζετο καταμηνυσις ἐναντίον ἀτόμου ἀπὸ τινος τῶν ἑκατοντακισχιλίων μελῶν τῆς Οὐαϊμικῆς Ἐταιρίας, εἰς τῶν κλητῆρων, παρουσιαζόμενος πρὸς τὸν κατηγορούμενον, διέταπεν αὐτὸν νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῶν Ἐλευθέρων Κριτῶν· τοιχοκολλῶν δὲ τὴν κλησιν διὰ τῆς αἰχμῆς ἐγχειριδίου ἰδιαίτερον τινὸς σχήματος εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ δυστυχοῦς κατηγορουμένου, ἐκήρυττε μεγαλοφῶνως τὴν ἐντολήν τὴν ὁποίαν ἐξετέλει, καὶ ἐλάμβανεν ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ κατηγορουμένου διὰ τὸ ἐγχειριδίον αὐτοῦ τμήμα λίθου, ἢ ξύλου, ὡς ἐπιδοτήριον μνηστῆρον, ὅτι ἐξετέλεσε τὸ χρέος αὐτοῦ. Ἡ πρόσκλησις αὕτη ἐπαναλαμβάνετο τρίς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον πρὸ τῆς ὀρισμένης διὰ τὴν δίκην ἡμέρας.

Ὁ κατηγορούμενος, ἐμφανιζόμενος ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου, ἠρωτᾶτο, καὶ εἶχε τὸ δικαίωμα ν' ἀντικρούσῃ κατ' αὐτοῦ κατηγορίας. Ἀλλ' ὅτε κατεδικάζετο, ἢ συνηθεστέρως ἀπόδειξις τοῦ τέλους τῆς δίκης ὑπῆρχε τὸ νὰ συντρέψωσι βάρβδον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ νὰ παραδίδωσιν εἰς τοὺς κλητῆρας, οἵτινες παρευθὺς ἀπηγγόνιζον αὐτὸν· ἐὰν δὲ ὁ ἐγκαλούμενος δὲν παρουσιάζετο, κατεδίκαζον αὐτὸν θασιζόμενοι εἰς τὰς κατηγορίας τοῦ καταμηνύοντος, καὶ ἡ συνοπτικὴ αὕτη διαδικασία ἦτον ἡ μᾶλλον ἐν χρῆσει. Ὅσάκις δύο τῶν Ἐλευθέρων Κριτῶν παρουσιάζοντο ὁμῶς ὡς κατῆγοροὶ τινος, ἢ ὁσάκις τὰ ἐπ'

αὐτοφῶρω ἐγκλήματα ἐβεβαιούοντο παρὰ τινος τῶν προσηλύτων, ἐθεωρεῖτο περιττὴ ἢ κλήσις τοῦ κατηγορουμένου· ἢ δὲ ἀνάκρισις ἐγίνετο ἐρήμην, καὶ ἡ καταδίκη αὐτοῦ ἀπεφασίζετο χωρὶς οὗτος νὰ δύναται καὶ νὰ ὑποπευθῆ τὸν ἐπαπειλοῦντα κίνδυνον· ἢ δὲ διαταγὴ ἢ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως παρεδίδοτο εἰς δύο τῶν νεωτέρων προσηλύτων τῆς περιφερείας τοῦ Δικαστηρίου, οἵτινες καταδιώκοντες εὐθὺς τὸ εἰς αὐτοὺς παραδοθέν θῦμα, καὶ συλλαμβάνοντες διὰ τῆς βίας, ἢ τῆς ἀπάτης, ἐθανάτωνον διὰ τοῦ ξίφους, ἢ ὅπως ἄλλως ἠδύνατο. Μάλιστα δὲ ὁ δυστυχὴς κατὰδικὸς ἐπεκλείετο κραυγάζων βοήθειαν· διότι ἕκαστος, θεωρῶν τὸ Οὐαϊμικὸν ἐγχειρίδιον, τοῦ ὁποίου τὸ σχῆμα ἦτον εἰς πάντας γνωστὸν, ἔμενε ἀκίνητος, ὡς φαίνεται ἐν τῇ πρὸ ὀφθαλμῶν εἰκονογραφίᾳ ἡμῶν· ἐπειδὴ ἡ μικροτέρα ἐπέμβασις πρὸς ὑπεράσπισιν τινος καταδικασθέντος ὑπὸ τῆς Οὐαϊμικῆς Ἐταιρίας ἐθεωρεῖτο ὡς ἔγκλημα τιμωρόμενον διὰ θανάτου.

Οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Οὐαϊμικοῦ Δικαστηρίου δὲν ἐκρέμων τὰ θύματα αὐτῶν εἰς τὰς συνήθεις ἀγγόνας, διὰ νὰ μὴν συγχέωνται αἱ πράξεις αὐτῶν πρὸς τὰς τῶν συνήθων δικαστηρίων· πρὸς ἔνδειξιν δὲ τῆς δικαίσεως ταύτης ἄφρονον πάντοτε καὶ τὸ ἐγχειρίδιον ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ φονευθέντος, τοῦ ὁποίου ὁ νεκρὸς ἔμνε διὰ τοῦτο ἄταφος. Καὶ τοιουτοτρόπως ἡ Οὐαϊμικὴ αὐτῆ Ἐταιρία, ὑπερασπιζομένη ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐνέπνεεν φρίκης, διετηρήθη ἰσχυροτάτη ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας.

Ἐπὶ τέλους Γερμανικαὶ τινος πόλεις, μὴ δυνάμεναι πλέον νὰ ὑποφέρωσι τὰς ἐθελυγὰς πράξεις καὶ καταχρήσεις τοῦ τάγματος τούτου, ἐσηματίωσαν ἀντίθετον ἔταιρίαν κατὰ τῶν λεγομένων Ἐλευθέρων Δικαστῶν, ἀντιτάξασαι κατὰ τῆς Οὐαϊμικῆς Ἐταιρίας τὰ ἴδια αὐτῆς ὄπλα, τὴν ἀγγόνην δηλαδὴ καὶ τὴν μάχαρχαν. Ἄφ' ἑτέρου δὲ οἱ Αὐτοκράτορες τῆς Γερμανίας, ἀφοῦ ἐπέστρεψαν τὴν σύστασιν τοῦ Οὐαϊμικοῦ Δικαστηρίου, καὶ ὑπερασπίσθησαν αὐτὸ ἐπὶ πολλῶν, καταστήσαντες αὐτὸ τὸ ἰσχυρότερον καὶ δραστηριότερον στήριγμα τῆς ἰδίας αὐτῶν δυνάμεως, ἤρχισαν νὰ φοβῶνται τὴν φοιρόδη ἔκτασιν καὶ δυνάμιν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀποκτήσει ἡ Οὐαϊμικὴ Ἐταιρία, ἥτις ἀντὶ ὑπερῶν ἐπηπέλοι νὰ κατασταθῆ κυρίαρχος αὐτῶν· ὅθεν ἀπεφασίσαν τὴν αὐτῆς καταστροφὴν. Ἐκτὸς τούτων καὶ αὐτὴ προσέτι ἡ Ἐταιρία εἶχε μεταβάλει χαρακτῆρα· διότι ἀφ' οὗτο Ἀρχιεπισκοπὸς τις τῆς Κολωνίας εἶχε προαχθῆ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Πρωτάνους τῆς Ἐταιρί-

ας, ἐκτοτε τὸ Δικαστήριον τοῦτο, καταντῆσαν βαθμικῶν μόνον θρησκευτικῶν, ἀπώλεσεν ἕνεκα τούτου μέγα μέρος τῆς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεως. Τοιουτοτρόπως διαφοραὶ αἰτίαι ὑπέσκαπτον τὰ θεμέλια τῆς Οὐαϊμικῆς Ἐταιρίας μέχρι οὗ ἡ πρόδος τοῦ πολιτισμοῦ ἐπέφερε κατ' αὐτῆς τὰς κυριωτέρας προσβολὰς κατὰ τὸν 17. αἰῶνα· μολαταῦτα ὁ διοργανισμὸς αὐτῆς ὑπῆρχε τόσον ἰσχυρός, ὥστε ἡ παντελής αὐτοῦ καταστροφὴ μόλις μετὰ μεγίστης βραδύτητας ἠδύναθη νὰ ἐνεργηθῆ· διότι ἀκόμη περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος οἱ λεγόμενοι ἐλεύθεροι Δικασταί, διατηροῦντες μὲν πάντοτε τὸ σοβαρὸν αὐτῶν ὄνομα, στερημένοι ὅμως τῆς ἀρχαίας αὐτῶν δυνάμεως, συνηθοῦζοντο καὶ ἀνεγίνωσκον τὸν ἀρχαῖον κανονισμὸν τῆς Οὐαϊμικῆς Ἐταιρίας· ἀλλὰ τέλος πάντων δραστήρια μέτρα ἐξηπνήσαν μέχρι ὀνόματος τὴν κατὰ τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν ὕβριν καὶ τὸ ὄνειδος τῆς Γερμανίας.

ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ.

Η

Γνώμαι καὶ ρουθεσίαι, οἱ ὧν δύναται τις τὰ ζῆση ἐπὶ τῆς γῆς εὐαγέστως, ἐντιμῶς καὶ εὐτυχῶς.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθ. 2.)

II'. Ἄς προσπαθῆ ἕκαστος ν' ἀποκτήσῃ τελειότητά τινα εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἐπάγγελμα· διότι τὸ τέλειον τιμᾶται παρὰ πάντων, καὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδεὶς, ὅσον πλούσιος καὶ ἂν ἦναι, δύναται νὰ ἀγοράσῃ αὐτό.

IA'. Νόμιζε ἀναντήρητον, ὅτι τὸ χεῖρισον τῶν ἐπαγγελμάτων εἶναι τὸ μηδὲν ἐπαγγέλλεσθαι, καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει ζωὴ ἀηδυστέρα, παρὰ τὸ νὰ ζῶμεν τρυφῶντες, καὶ πρὸς διασκεδάσιν ἀδιακόπως ἀλλήλους· ἐπισκεπτόμενοι· διότι ὅστις εἶναι πάντοτε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἄλλων, καὶ οὐδέποτε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἑαυτοῦ, οὗτος δὲν εἶναι, εἰμὴ κατ' ἐπιφάνειαν ἐλεύθερος, πραγματικῶς δὲ δούλος.

IE'. Ἄν τύχη; νὰ ἦσαι πρακτικὸς, ἢ πολιτικὸς ἀρχηγός, ἔχε κατὰ νοῦν, ὅτι ὁ προσηκόντως ἐκπληρῶν τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα ἀρχηγός οφείλει νὰ γίνηται παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ μᾶλλον νὰ πράττῃ, ἢ νὰ λέγῃ.

IT'. Ἐὰν τὸ ἐπάγγελμα σου δὲν ἔχη τινὰ πρὸς τὴν παιδείαν σχέσιν, ἀγάπα τὸ εὐχέλαιον τοὺς γραμματισμένους, καὶ ἂν δὲν ἦσαι πεπαιδευμένος, σέβου ἐκείνους, αἵτινες εἶναι.

IZ'. Ἐὰν ἦσαι εὐπροσῆγορος καὶ γλυκὺς εἰς τὰς συνα-

ναστροφάς, εκκτος θέλει έχει ευχαρίστησιν να έχη σχέσεις μετά σου.

Η'. Εάν ήσαι εὐθὺς καὶ τίμιος, ὅλοι θέλουσι σὲ ἐμπιστεύεσθαι, καὶ ὁ λόγος σου μόνον θέλει σοὺ διευκολύνει πᾶσαν ὑπόθεσιν μᾶλλον, ἢ τὰ ἔγγραφα ὄλων τῶν συμβολαιογράφων.

ΙΘ'. Ὄταν λάβῃς οικιακὴν τινα ἀνησυχίαν, κάλυψον αὐτήν ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς σιωπῆς, καὶ ἂν τυχὸν διαφανῇ μέρος τι αὐτῆς, ἐπιδείκνυε πρὸς τοὺς ἔξω σεμνὴν τινα φαιδρότητα· διότι διὰ τούτου μόνου τοῦ τρόπου ἐμπορεῖς νὰ κατορθώσῃς νὰ πιστεύσωσιν, ὅτι ἡ περὶ τοιούτων δυσσεβείων διασπαρέισα φήμη εἶναι ψευδής, ἢ ὅτι αἱ δυσσεβείαι αὐταὶ δὲν εἶναι κἂν ἄξιαι τῆς προσοχῆς σου.

Κ'. Δὲν θέλεις ἔχει μεγαλητέρους ἐχθρούς, παρὰ τὰ πάθη σου, ἂν παραδοθῆς εἰς αὐτά.

ΚΑ'. Ἰποδέχου τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους σου μετὰ φαιδρού καὶ διαγέλωντος προσώπου· διότι ἂν τοὺς ὑποδέχῃσαι κατ' ἄλλον τρόπον, θέλεις στερηθῆ τὴν χαρὰν τοῦ νὰ βλέπῃς αὐτούς.

ΚΒ'. Μὴν ἐμπιστεύεσαι, εἰμὴ εἰς τοὺς διαλάμποντας κατὰ τὴν ικανότητα, τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν χρηστότητα, καὶ νόμιζε αὐτοὺς ὡς μόνους ικανοὺς ἀστέρας νὰ διασκεδάσωσι τὰ νέφη, τὰ ὁποῖα αἱ περιπέττειαι τοῦ βίου θέλουσιν ἐπαιωρήσει· ἐπὶ τῶν διαφόρων περιστατικῶν τῆς ζωῆς σου.

ΚΓ'. Τὸ ἀπέριττον περὶ τὰ ἐπιπλα, τὰ σκεῦη καὶ τοὺς λόγους σου θέλει σὲ δειξέει, ὅτι ἔχεις τακτικὸν νοῦν καὶ μετριοπαθεῖ καρδίαν.

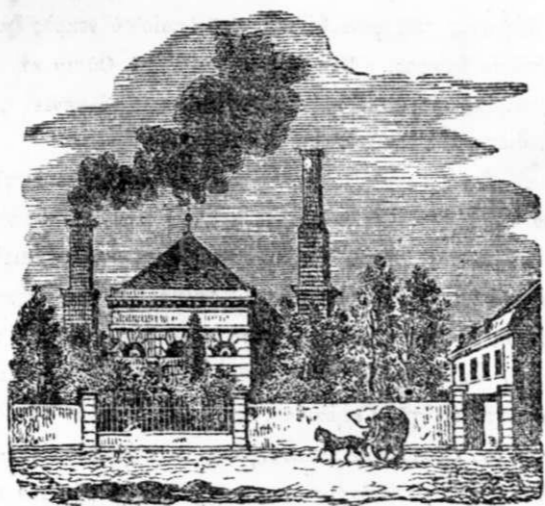
ΚΔ'. Ἡ κακὴ διαγωγή τινος συνίσταται μᾶλλον εἰς τὰ μὴ φαινόμενα αὐτῆς, παρὰ εἰς τὰ φανερά· ἂς σὲ χρησιμεύσῃ ἢ παροῦσα συμβουλή, καὶ μὴν ἔχῃς πεποιθήσιν εἰς ἐξωτερικὰς ἀπατηλάς ἐπιδείξεις· διότι αὐταὶ ταχέως ἢ βραδέως δύνανται νὰ σὲ ἀποκαλύψωσι καὶ νὰ σὲ καταδείξωσιν, ὁποῖος ἡδύνασο νὰ ἦσαι. (ἀκολουθεῖ.)

Η ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΚΩΜΗΝ ΣΑΙΛΛΩ ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΣ ΑΝΤΑΙΑ.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων δημοσίων καταστημάτων, τῶν ἀφορώντων τὴν υγείαν τῶν πόλεων, τὸ ἀναγκαϊότερον, ἴσως δὲ καὶ τὸ δυσκολώτερον, εἶναι ἀναντιρρήτως ἡ εἰς τὸν διαμερισμὸν τῶν ὑδάτων ἀναλογία καὶ δαψίλεια αὐτῶν. Δὲν ἀρκεῖ βεβαίως τὸ νὰ κεῖται ἡ πόλις ἐπὶ τῆς ἄχθῃς ποταμοῦ, ἀλλ' εἶναι πρὸς τούτους ἀνάγκη νὰ δύ-

νεται τὸ ὕδωρ νὰ διακίδηται εὐκόλως καὶ ἀφθόνως εἰς ὅλα αὐτῆς τὰ μέρη, εἰς ὅλας τὰς ὁδοὺς, καὶ σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς οἰκίας.

Τὴν ἀνάγκην ταύτην ἐπὶ τοσοῦτον ἠσθάνοντο οἱ ἀρχαῖοι ὥστε ἂν καὶ στερημένοι τῶν μετὰ ταῦτα πρὸς τούτο ἀνακαλυφθέντων ἰσχυρῶν ὑδραυλικῶν μέσων, κατετρόχοντο ὅμως εἰς ἐπιμόχθους ἐργασίας πρὸς μετακόμισιν τοῦ ὕδατος ἐντὸς τῶν πόλεων· διότι διακόπτοντες τὸν ῥοῦν τῶν ἀπὸ τὰ ὄρη καταρρέοντων χειμάρρων, ἐνέκλειον τὰ ὕδατα εἰς ὑπογείους ὀχετοὺς καὶ, διὰ τὰ διαβιβάσσει διὰ τῶν κοιλάδων, κατεσκεύαζον ὑπερμεγέθεις καὶ μεγαλοπρεπεῖς ὑδραγωγούς, οἵτινες μετέφερον αὐτὰ μετεώρως, μέχρις οὗ εὕρισκον γῆν κατωφεροῦς ἐπιφανείας. Τὰ δὲ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα ἔργα, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν μνημεῖα, ἀνίγειρον ὄχι μόνον ἐντὸς τῶν ἰδίων αὐτῶν πόλεων, ἀλλὰ πανταχοῦ, ὅπου ἐξέτεινον τὴν πολιτικὴν αὐτῶν δύναμιν. Μεταχειρίζοντο μάλιστα τούτο ὡς μυστηριώδες μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς διατηρήσεως τῶν κατακτήσεων αὐτῶν· διότι ἐπιδαψιλεύοντες εἰς τοὺς ἠττημένους λαοὺς ὅλα τοῦ πολιτισμοῦ τὰ ἀγαθὰ, εἴκλυνον διὰ τῆς μεγαλοδορίας ταύτης τὴν εὐνοίαν αὐτῶν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπατώνται ἀκόμη μέχρι σήμερον πολλὰ τοιαῦτα Ῥωμαϊκὰ ἔργα· διότι τοσοῦτον θαυμασίως ἦσαν κατασκευασμένα, ὥστε ἀντέσχον εἰς τὸν πανδαμάτορα χρόνον, καὶ εἰς τὴν τὰ πάντα φθείρουσιν ὑγρασίαν τοῦ Γαλλικοῦ κλίματος.

Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἐτῶν ὁ ἐφευρετικὸς νοῦς τῶν ἀνθρώπων κατόρθωσεν ἀντὶ τῶν κολοσσαίων ἐκείνων ἔργων, νὰ μεταχειρισθῆ τὰς μηχανάς· παράδειγμα δὲ τούτου ὑπάρχει ἡ ἐν Παρισίοις περίφημος μηχανὴ τοῦ Μαριῶ, ἣτις ἐχρησίμευσεν εἰς τὸ νὰ ὑψώσῃ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ Σηκουάνα ὑπὲρ τὸ ὕψος τοῦ χωρίου Λουκιανῆς, διὰ τὰ μεταφέρῃ ἐκεῖθεν εἰς τὰς Βερσαλλίαις.

ΠΕΡΙ ΑΝΘΡΩΠΟΦΑΓΙΑΣ.

Τὰ μὲν ἐντὸς τῶν δρυμόνων διακίόμενα ἄγρια θηρία φεῖδονται τῶν ὁμοφύλων· ἂν δὲ στενοχωρηθέντα ὑπὸ λιμοῦ ὀρμήσωσι ποτε κατ' ἀλλήλων, ἀπέχουσιν ὅμως τῆς σαρκὸς αὐτῶν· ὁ δὲ ἄνθρωπος, μόνος ὁ ἄνθρωπος ἐξετραχηλίσθη εἰς τὴν ἀποτρόπαιον καὶ φρικαλέαν ταύτην πράξιν, τῆς ὁποίας ἡ χρῆσις ἀπαντάται δυστυχῶς παρὰ πολλοῖς τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων ἐθνῶν.

Ἄν δὲ καὶ δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν τὰ μὲν περὶ Κρόνου παρὰ τοῖς Ἀρχαίοις Ἕλλησι μυθολογούμενα θρησκευτικὴν τινὰ ἀλληγορίαν, τὰ δὲ περὶ Πολυφῆμου, μυθῶδες ἐπεισόδιον ποιήματος, ἀλλ' ὅμως ἐκ πολλῶν ἄλλων τεκμηρίων (α), καὶ ἐξ αὐτῆς προσέτι τῆς ψυχρᾶς ἀδιαφορίας, διὰ τῆς ὁποίας αἱ ἀνθρωποφαγίαι αὐταὶ ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, πειθόμεθα, ὅτι ἡ ἠδελυρὰ αὐτῆ πράξις ὑπῆρχε συνήθης εἰς πολλὰ τῶν ἐθνῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ὡς κατὰ δυστυχίαν εὗρεθῃ συνηθεστάτη καὶ εἰς οὐκ ὀλίγα ἐκ τῶν τοῦ νέου καὶ τοῦ νεωτάτου.

Καὶ ὁ μὲν Ἡρόδοτος ἀναφέρει ρητῶς, ὅτι οἱ Μασσαγέται, κατακόπτοντες τὸν γηράσαντα αὐτῶν συγγενῆ, καὶ θρᾶζοντες μετ' ἄλλων κρεάτων, τρώγουσι μετὰ μεγίστης ἡδονῆς τὰς σάρκας αὐτοῦ· ὅταν δὲ τις αὐτῶν νοσήσας ἀποθάνῃ, νομίζουσι μεγάλην συμφορὰν τὸ ὅτι δὲν ἤξιώθη νὰ φαγοθῆ (β)· καὶ ἀλλαχοῦ (γ) δὲ ὁ αὐτὸς ἱστορικὸς διηγείται περὶ Παδαίων, Ἰνδικῶν ἔθνοισι, ὅτι, ὅταν τις τῶν συγγενῶν αὐτῶν ἀρρώσθῃ, εἰμὲν εἶναι ἀνὴρ, οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ἄνδρες ἀποκτείναντες τρώγουσιν αὐτὸν, εἰδὲ ὁ ἀσθενὴς εἶναι γυνή, τότε αὐτὰ αἱ γυναῖκες ἐκτελοῦσι τὴν πράξιν ταύτην. Ματαίως δὲ ὁ ἀσθενὴς προφασίζεται, ὅτι δὲν εὕρισκεται ποσὼς εἰς κίνδυνον θανάτου· διότι οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ, φοβούμενοι μὴ ἀποθάνῃ, σπεύδουσι ν' ἀποκτείνωσιν αὐτὸν λέγοντες, ὅτι ἡ νόσος τῆκει καὶ διαφθείρει τὰς σάρκας. Ὁ αὐτὸς δὲ Ἡρόδοτος

(α) Ὁ Πλούταρχος ἐν εἰς Θεμιστοκλέους διηγείται, ὅτι πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῆνι ναυμαχίας, οἱ Ἕλληνες ἀιχμαλωτίσαντες τρεῖς ἀνεψιούς τοῦ Μεγάλου Βασιλέως προσήνεγκαν αὐτοὺς θυσίαν εἰς τὸν ἑμπεσὴν Διόνυσον, ὅπερ ἐστὶ τὸν τρώγοντα ὠμὰ κρέατα. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ὀμηρος μεταχειρίζεται καὶ εἰς μεταξὺ ἠρώων ἀπειλάς καὶ ἀλλαχοῦ τὴν φράσιν «ὠμὸν βιβρωσκείν»· ταῦτα δὲ οὐδὲν ἄλλο βεβαίως σημαίνουσιν, εἰμὴ τὴν ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ παρ' Ἕλλησι μὴ ἄγνωστον ἀνθρωποφαγίαν.

(β) Βιβλ. Α. §. 216.

(γ) Βιβλ. Γ. §. 99.

διηγείται (δ) περὶ τῶν Ἰσηθόνων, Σκυθικοῦ ἔθνους, ὅτι ὅταν ἀποθάνῃ ὁ πατήρ τινος, οἱ συγγενεῖς τοῦ θανόντος προσφέρουσι πρόβατα, τὰ ὅποια ἀφοῦ θυσιάσωσι κατακόπτουσι τὰ κρέατα αὐτῶν, κατακόφοντες δὲ καὶ τὸν νεκρὸν, καὶ ἀναμιζάντες τὰ κρέατα εὐωχοῦνται τὴν δὲ κεφαλὴν γυμνῶσαντες τῶν τριχῶν, καὶ καταχρυσώσαντες σέθονται ὡς ἄγκλημα, ἐορτάζοντας διὰ θυσιῶν τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῆς θανῆς, ὡς ἡμεῖς τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων. — Καὶ ὁ Στράβων δὲ περὶ Μασσαγετῶν πραγματευόμενος, λέγει, «θάνατος δὲ νομίζεται παρ’ αὐτοῖς ἄριστος ὅταν γηράσαντες κατακοπῶσι μετὰ τῶν προβατείων κρεῶν, καὶ ἀναμιξέθωθωσι τοὺς δὲ νόσθων θανόντας ῥίπτουσιν, ὡς ἄσεβεῖς καὶ ἀξίους ὑπὸ θηρίων θεβρωσθαι. (βιβλ. ΙΑ΄ κερ. 8.)

Πολλοὶ Συγγραφεῖς ἀναφέρουσιν, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι, ὅτε ἤρχισαν νὰ διαφθείρουνται ἐξετραχηλισθησαν ὁμοίως εἰς τὴν βδελυρᾶν ταύτην λαιμαργίαν, καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ Λύτοκράτορος Κομμύδου παρετίθεντο μεταξύ ἄλλων ἐξαιρέτων ἐδεδωμένων εἰς τὰς τραπέζας τῶν τρυφηλῶν καὶ ἀνθρώπων κρέατα, καὶ ὅτι ὁ Βῆθιος Πολλίων ἔτρεφε τὰς ἐν τῷ ἰχθυοτροφείῳ αὐτοῦ μυραίνης δι’ ἀνθρωπίνων σαρκῶν, διὰ νὰ παχύνῃ καὶ καταστήσῃ ἡδυτέρας εἰς τὴν γεῦσιν ὅλοι δὲ οἱ διεφθαρμένοι οὗτοι λαιμαργοὶ θεβαιούσι, κατὰ τὸν ἱστορικὸν Μελέων, ὅτι ἡ γεῦσις τῆς ἀνθρωπίνου σαρκῆς εἶναι πολλὴ νοστιμιωτέρα παντὸς ἄλλου ζώου.

Ὅσον δὲ ἀπίθανοι καὶ ἄν φαίνονται αἱ διηγήσεις αὐταὶ τῶν ἀρχαίων, καὶ μάλιστα αἱ τοῦ Ἡροδότου, αἱ ἐπὶ τῶν ἀγρίων ὅμως καὶ πολλῶν ἀκόμη ἐξ ἡμισείας πεπολισμένων ἐθνῶν παρατηρήσεις τῶν νεωτέρων περιηγητῶν, ἐπεβεβαίωσαν τοὺς ποιοῦτους ἐτραχηλισμοὺς τῆς ἀνθρωπότητας, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα πράδοξα διηγήματα τοῦ ρηθέντος ἱστορικοῦ, μέχρι τινὸς ἀποδοκιμαζόμενα ὡς δημιώδη ληρήματα· διότι μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς αἱ ὑπὸ τῶν περιηγητῶν γενόμεναι παρατηρήσεις ἀπέδειξαν, ὅτι οἱ Γουαίτοι, λαὸς ἄγριος τῆς Βρασιλίας, ἀπέκτεινον καὶ ἔτρωγον τοὺς ἀσθενούντας, ὅτε ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν ἐρνωμοδότει, ὅτι εἶναι θεραπείας ἀνεπίδεκτοι. (ε).

Ἰταλὸς δὲ τις ἀρχαιολόγος ἀναφέρει (ς), ὅτι καὶ οἱ

(δ) Βιβλ. Δ. § 26.

(ε) London Geogr II, 199.

(ς) Annali del Medio Evo.

Λογγοβάρδοι, καὶ τινες ἄλλαι Σλαβικαὶ φυλαὶ εἶχον τὸ βδελυρὸν καὶ ἀπάνθρωπον τοῦτο ἔθος.

Κατὰ δὲ τὴν Ἀφρικῆν, διηγείται ὁ Γεωγράφος Βάλβις, ὅτι οἱ Κασάγγαι, οἱ Μουλοῦσαι, οἱ Μουσχίγγοι, οἱ Μουκαγγάμοι, καὶ ἄλλοι τῆς Νοτίου Νιγηρίας, λαοὶ, ὡς καὶ πολλοὶ τῆς Κεντρικῆς, εἶναι ἐκδοτοὶ εἰς τρομερὰν τινὰ δεισιδαιμονίαν, ἥτις προστάζει νὰ σφάζωσι συνεχῶς ἀνθρώπους, καὶ νὰ τρώγωσι τὰ κρέατα αὐτῶν, ἂν καὶ ἄλλως ἦναι φιλόξενοι καὶ ἱλαροὶ (ζ). Περὶ δὲ τῆς Βορειοτέρου Ἀφρικῆς, ὁ αὐτὸς Γεωγράφος διηγείται (η) ὅτι αἱ ἀνθρωποφαγαίαι γίνονται σπανιώτερον· π. χ. ὅταν ἀποθάνῃ ἡγεμῶν τις, ἢ ἐπὶ κοινῆς τινὸς βαρείας συμφορᾆς· Ἄλλὰ καὶ τότε ἐκλέγουσι τὸ θῦμα μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ζητοῦσι πάντοτε αὐτὸ ἐκ τῶν ἐκτὸς καὶ, ὅταν εἶναι δυνατόν, ἀπωτάτω τῆς χώρας αὐτῶν τόπων. Πρέπει δὲ νὰ ἦναι τὸ θῦμα νεανίσκος, ἢ νεάνις, καὶ νὰ μὴ γνωρίζῃ τὴν ἀναμένουσαν αὐτὸ τύχην, μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς θυσίας. Ὁ δὲ φανερώσας ταύτην εἰς τὸ θῦμα τιμωρεῖται διὰ θανάτου. Ἀφοῦ δὲ δείξωσι πᾶσαν ἐπιμέλειαν περὶ τοῦ θυσιασθησομένου ἀτόμου, καὶ δι’ ἐξαιρέτων φαγητῶν παχύνωσι, τότε φονεύουσιν αὐτὸ αἰχμαίφνης καὶ ταχέως ἐν καιρῷ τῆς πρὸς τοῦτο τελετῆς, ἐκτελουμένης μετὰ κραυγῶν καὶ λιτανειῶν. Ὁ Βασιλεὺς οἱ εὐγενεῖς καὶ ἅπας ὁ λαὸς εἶναι παρόντες. Τὸ δὲ σῶμα διαιρούμενον παραχρῆμα εἰς τέσσαρα μέρη, ψήνεται καὶ διαμοιράζεται εἰς τοὺς παρόντας κατὰ τμήματα ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ ἐκάστου, οἵτινες πᾶραυτα καταβιβρώσκουσιν αὐτό.

Κατὰ δὲ τὸ Ἰνδικὸν Ἀρχιπέλαγος καὶ παρά τισι τῶν λαῶν τῆς Ἀρκτοῦς Ἀμερικῆς, τῆς Βρασιλίας καὶ Γουϊάνας, ἡ ἀνθρωποφαγία εἶναι καὶ διὰ νόμου καθιδρυμένη· οἱ Ἀγχιῦται μάλιστα καὶ Δαχομεῖς ἐβρασσαν εἰς τὴν ἐσχάτην ὑπερβολὴν τῆς φρικαλέης ταύτης πράξεως.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ ἀποτρόπαιον ἔθος τῆς ἀνθρωποφαγίας ἐμόλυνεν ὅλα σχεδὸν τὰ ἔθνη τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Οἱ Γουινάμβοι, οἱ Ταῖθροιοι, οἱ Καχέτοιοι, οἱ Πιταγάρριοι, καὶ οἱ Γαπουάιοι τῆς Βρασιλίας, τὰ πολυάριθμα κατὰ τὸ Περού ἔθνη παρὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Μάγγο-Καπὰκ ἐπὶ τοῦ ἕρωςπιδίου τοῦ παρὰ τὴν λίμνην Τιτικάκακ, καὶ οἱ κατὰ τὰς Ἀντίλλας, καὶ παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς τοὺς μεταξύ τοῦ ποταμοῦ Ἀμαζόνος καὶ τοῦ κόλπου Μαξακαθίου Κα-

(ζ) A. Balbi Geograp. IV, 2.

(η) Ἰ. σ. θ.

ρίβαιο εἶναι τὰ κυριώτερα ἔθνη τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, τὰ ὅποια παριστᾷ ὡς ἀνθρωποφάγα ἢ ἱσοφάγα. Τὴν σήμερον ἐπικρατεῖ ἀκόμη ἡ ἀνθρωποφαγία μεταξύ τῶν Βοτεκούδων, Βουβίων, Μουνδρούκων, καὶ τινῶν ἄλλων Βρασιλιανῶν φυλῶν, μεταξύ τῶν Δακρικανῶν, τῶν Πουχικαίων, τῶν Μανιτιβιτάνων, τῶν Τουαίπουνάθων, τῶν Γουάγων, τῶν Καραπουτόχων, τῶν Τουαίκριθων ἐν τῇ πρώτῃ Ἰσπανικῇ Ἀμερικῇ, καὶ μεταξύ ἄλλων Καραϊβικῶν μικρολαῶν εὐρισκομένων παρὰ τὸν Ὀρενόνον.

Ἐνίστη ἡ ἀνθρωποφαγία προέκυψεν ἐκ λυσσώδους κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐκδικήσεως· παρετηρήθη μάλιστα, ὅτι οἱ ἄγριοι καὶ ἐξ ἡμισείας πεπολισμένοι λαοὶ τῆς Ἀμερικῆς συνοδεύουσι τὴν πρᾶξιν ταύτην διὰ τελευτῶν οἰκείων εἰς ὅπως οὖν πεπολισμένα ἔθνη· διότι μέλλοντες νὰ θυσιάσωσι τινὰ νομίζουσιν, ὅτι ὁ νέος αἰχμαλώτος, ὅστις τὴν ἐπαύριον θέλει σφαγῆ δι’ ὀδυνηροτάτων βασάνων, ἐψηθῇ ἐπὶ τῆς ἐσχάρας, καὶ καταβρωθῇ ὑπὸ τῶν ἀδιδάκτων αὐτοῦ ἐχθρῶν, ὁ νέος, λέγομεν, οὗτος βλέπει, κατὰ τὸ λέγειν αὐτῶν, ἐν τῇ σιωπῇ τῆς νυκτὸς ὡραιότατην νεάνίδα, ἥτις ἐπιφανομένη ἐνισχυεῖ καὶ ἐνηθρύνει αὐτὸν εἰς τὸ νὰ υποφέρῃ τὰς βασάνους καὶ τὸν θάνατον. Ἡ δὲ νεάνις αὕτη ὀνομάζεται ἡ παρθένος τῶν τελευταίων ἐρώτων.

Ἀλλ’ ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ παλαιῦ καὶ νέου κόσμου ἡ Ἰλλεανία εἶναι ἡ καθέδρα τῆς ἀνθρωποφαγίας, καθὼ βραδύτερον ἀρξάμενη νὰ γεύηται πολιτισμοῦ· διότι ἡ βδελυρὰ αὕτη καὶ παρὰ φύσιν κακοήθεια ἐπιπολάζει οὐ μόνον παρὰ τοῖς κατοικοῖς τοῦ μεγίστου μέρους τῆς Πολυνησίας, ἀλλὰ καὶ παρὰ πολλὰς Μαλαϊκὰς καὶ μάυρας φυλὰς τῆς Μαλαίας, καὶ σχεδὸν παρὰ πάσαις τῆς μέσης Ὠκεανίας, ἀναχθιμένης φρικωδέστερον χαρακτῆρα, μᾶλλον μεταξύ τῶν ὅπως οὖν πεπολισμένων, ἢ τῶν παντάπασιν ἀγρίων ἐθνῶν. Οἱ Ἰαυαῖοι καὶ Κελευαῖοι τρώγουσι τὰς καρδίας τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐχθρῶν. Πολλὰ ὀλίγοι δὲ μάχιστοι ὑπάρχουσιν ἐκ τῶν ἐθνῶν τούτων, ἔσοι δὲν εὐωχίθησαν τὴν τρομερὰν ταύτην εὐωχίαν· ἐν δὲ τῇ κεντρικῇ Ὠκεανίᾳ εὐρισκονται ἀνθρωποφάγοι μεταξύ τῶν ἀγρίων κατοίκων τοῦ λιμένος Βαστέρνου παρὰ τὰ κυανὰ ὄρη τῆς Αὐστραλίας, ἐν τῇ Νέᾳ Ζηλανδίᾳ, τῇ νέᾳ Καληδονίᾳ, κατὰ τὰς Σολομωνεῖους νήσους, τὴν Νέαν Ἡβριδίαν, τὴν Λουισιάδα καὶ τὴν νέαν Γουινέαν.

Αυσσώδεστατοι πρὸς τούτοις ἀνθρωποφάγοι ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Πολυνησίας νομίζονται οἱ τὴν νῆσον Φιδι-

σίαν κατοικοῦντες· ἐξαιρέτως δὲ οἱ τοῦ Ναβίχι Λεβου, οἱ ἐγγώριοι τῆς Ἀμάας ἐν τῷ τῶν θαλασσοπόρων Ἀρχιπελάγῳ, καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀρχιπελάγους τῶν νήσων Μαρκησιῶν· ἐξ ὧν τινὲς τοσοῦτον ἐκδοτοὶ εἶναι εἰς τοῦτο, ὥστε οὐ μόνον τρώγουσι τοὺς ἐχθροὺς, ἀλλ’ ἐν ἐλλείψει τούτων καταβιβρώσκουσι καὶ τοὺς γονεῖς, τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ τὸ παραδοξότερον σφάζοντες ἀνθρώπους ἐκθέτουσι τὰ κρέατα αὐτῶν πρὸς πώλησιν εἰς τὰ δημόσια κρεοπωλεῖα μετὰ τῶν κρεάτων ἄλλων ζώων. εἰς καὶ αὐταὶ δὲ αἱ νῆσοι τῆς Ἰταλίας δὲν εἶναι πάντα καθαρῶς οὐκ αἱ βδελυρῆς ταύτης, ἂν καὶ κατέβαλον οἱ ἄγγλοι μεγάλας προσπάθειας, καὶ ἐξήλειψαν ἐν μέρει ἐκ τῆς Νέας Ζηλανδίας τὴν ἐξυβρίζουσαν τὴν ἀνθρωπότητα βάρβαρον ταύτην συνήθειαν· ἀλλ’ ὅμως ἀναφέρονται πολλὰ παραδείγματα κατοίκων τῆς Νέας Ζηλανδίας, οἵτινες, ἀφοῦ ἀπέδειξαν ἐξωτερικῶς ἐξημέρωσιν καὶ πολιτισμὸν πρὸς τὸ φαινόμενον κατὰ τὴν πρὸς τοὺς Εὐρωπαϊοὺς ἐπιμιξίαν αὐτῶν, καὶ τὴν ἐν Εὐρώπῃ διατριβήν, ἐπιστρέψαντες ὅμως εἰς τὰς βάρβάρους αὐτῶν φυλάς, ἐπέστρεψαν καὶ εἰς τὴν βάρβαρον συνήθειαν τῆς ἀνθρωποφαγίας (θ).

Ἐν δὲ τῇ Εὐρώπῃ οἱ Ἀθήγγανοι κατηγορήθησαν πολλάκις ὡς φονεύσαντες ἀνθρώπους διὰ νὰ φάγωσι τὰς σάρκας αὐτῶν· ἀλλ’ ὅσον ἀπίστευτος καὶ ἄν φαίνεται ἡ ταύτη ἀπάνθρωπος ἐν Εὐρώπῃ πρᾶξις, θεβαιούται ὅμως ἐκ τῶν ἀποδείξεων τὰς ὅποιας συνέλεξαν περὶ αὐτῆς τὰ δικαστήρια τῆς Οὐγγαρίας. (i).

Ἡ φυσικὴ ἀφορία μερῶν τινῶν τῆς γῆς ἠνάγκασε πολλάκις τοὺς ἀθλίους κατοίκους αὐτῶν νὰ συνθέσωσιν εἰς τὴν βδελυρᾶν καὶ παρὰ φύσιν ταύτην τροφήν· τοιοῦτοι δὲ εἶναι οἱ Ἐσκιμῶοι καὶ ἄλλοι περὶ τοὺς πόλους μικρολαοὶ, περὶ τῶν ὁποίων λέγουσιν, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν φρικτῶν τοῦ ἰδίου κλίματος χειμῶνων, στερημένοι ἐνίστη παντὸς εἶδους τροφῆς, καὶ τρόπον τινὰ τεθαυμμένοι ὑπὸ τὸν πάγον, ἀναγκάζονται νὰ κατατρώγωσι τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα· καὶ ἐπὶ τέλους καὶ μεταξύ αὐτῶν ἀκόμη τῶν πεπολισμένων ἐθνῶν ἡ ἀνάγκη τῆς διατηρήσεως τῆς ζωῆς ὥθησε πολλάκις τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ νὰ καταφάγωσιν ἀλλήλους. Ὁ Τίτος Λίβιος ἀναφέρει, ὅτι ὁ Ἀννίβας, πύλεμων κατὰ τῆς Ἰταλίας, ἐπροσπάθει νὰ συνθέσῃ τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας ἐν ἐλλείψει τροφῶν νὰ τρώγωσι τοὺς νεκροὺς τῶν πολυέμων· ἂν δὲ καὶ τοῦτο ἐνδέχεται νὰ ἦναι

(θ) The Penny Cyclopaedia τοῦ ἔτους 1836.

(i) Francesco Pedari origine dei Zingari.

δημόδης Ῥωμαϊκὴ διαβολὴ κατὰ τοῦ Ἄννιβα, ἀλλ' ὅμως ἐπὶ πολλῶν πολιορκιῶν, οἶον τῆς Παλαιᾶς Ἰερουσαλῆμ, τῶν Παρισίων, τῆς Σανσέρρης καὶ ἄλλων πόλεων, οἱ πολιορκούμενοι διετήρησαν τὴν ζωὴν αὐτῶν τρώγοντες ἀνθρωπίνας σάρκας· καὶ οἱ ἐπιζήσαντες δὲ ἐκ τοῦ ἐν ἔτει 1816 σὺμβάντος ναυαγίου τοῦ Γαλλικοῦ πλοίου τῆς Μεδοῦσης ἐβεβαίωσαν, ὅτι εἶχον ἀναγκασθῆ νὰ φάγωσι τοὺς μᾶλλον ἐξσηθημένους τῶν συνεπιδατῶν ὡς καὶ οἱ ἐπιβάται διαφόρων πλοίων καταληφθέντων ὑπὸ νημερίας εὐρέθησαν εἰς τὴν σκληρὰν ἀνάγκην τοῦ νὰ διατηρήσωσι τὴν ὑπαρξὴν αὐτῶν θυσιάσαντες καὶ φαγόντες τινὰς τοῦ πληρώματος, τοὺς ὁποίους προσδιώριζον διὰ τοῦ κλήρου.

Ἐξ ὧν τούτων συμπεραίνομεν, ὅτι ἐκ πέντε αἰτιῶν ὀριζόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐξετραχλήθη εἰς τὸ νὰ φάγῃ τὰς σάρκας τῶν ὁμοφύλων αὐτοῦ· αὐταὶ δὲ εἶναι.

Α'. Ἡ φυσικὴ ἀφορία τῶν μερῶν, ἔνθα φυλαί τινες ἔτυγον νὰ γεννηθῶσι.

Β'. Λυσώδης μανία πρὸς ἐκδίκησιν κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

Γ'. Βάρβαρος δεισιδαιμονία.

Δ'. Βδελυρὰ λαίμαργία ἐμφαίνουσα τὴν ἐσχάτην ἠθικὴν διαστροφὴν τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων.

Ε'. Ἐκτακτοὶ τινὲς περιστάσεις παντελοῦς ἐλλείψεως τροφῶν ἐν καιρῷ ναυαγίων, πολιορκιῶν πόλεων, καὶ ἄλλων τοιούτων τυγχρῶν περιστατικῶν.

Χάριτας λοιπὸν πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν εἰς τὴν θείαν Πρόνοιαν, ὅτι ἠδύοκῆς νὰ γεννηθῶμεν ἐπὶ τοιούτων φρικτικῶν χρόνων καὶ ἐπὶ τόπων, οἷτινες πρῶτον προέβησαν εἰς τὸν πολιτισμόν, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων τοσοῦτον διέλαμψε πανταχοῦ τὸ φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὥστε οὐ μόνον ἐπέσχεμεν πρὸ αἰώνων τοῦ νὰ γινώμεθα θεατὰ τοιούτων ἀποτροπαίων σκηνῶν, ἀλλὰ καὶ μόνη ἡ ἀπλὴ αὐτῶν ἀνάγνωσις μᾶς προξενεὶ φρίκην, βλέποντας τὰ τέκνα τοῦ Ἀδάμ κατατρώγοντα ἀλλήλους, καὶ πολλάκις μάλιστα ὡς κατ' ἐντολήν ἑκαίνου, ὅστις διὰ τοῦ ἀψευδοῦς σώματος τοῦ ἐπιστηθίου αὐτοῦ μαθητοῦ ἐντέλλεται, «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γενήσεται καὶ γενώσκει τὸν Θεόν».

(Ἰωάννου τοῦ Ἄπος. καθολ. ἐπισ. Κεφ. Δ. 7.)

ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ.

Α'. Οἱ τρεῖς φίλοι.

Μὴ πιστεύης φίλον, τὸν ὁποῖον δὲν ἐδοκίμασες· διότι πολλοὶ μὲν παρακάνονται εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ συμποσίου, ὀλίγοι δὲ εἰς τὴν θύραν τοῦ δεσποτηρίου.

Ἄνθρωπός τις εἶχε τρεῖς φίλους· δύο μὲν ἐξ αὐτῶν ἠγάπα πολὺ, περὶ δὲ τοῦ τρίτου ὀλιγώρει, καὶ τοὶ εἰλικρινέστατα πρὸς αὐτὸν φερομένου. Κατηγόρηθαι δὲ ποτε, ἀλλ' ἀκαιτίως, καὶ κληθεὶς εἰς τὸ δικαστήριον, εἶπε πρὸς αὐτούς. Τίς ἐξ ὑμῶν θέλει νὰ ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ, καὶ νὰ μαρτυρήσῃ ὑπὲρ ἐμοῦ; διότι κατηγοροῦμαι, καὶ ὁ βασιλεὺς ὀργίζεται. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος τῶν φίλων αὐτοῦ παρητήθη εὐθὺς, εἰπὼν, ὅτι δι' ἄλλας ὑποθέσεις δὲν δύναται ν' ἀπέλθῃ μετ' αὐτοῦ· ὁ δὲ δεύτερος τὸν ἠκολούθησε μέχρι τῆς θύρας τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἔπειτα στραφείς ἀνεχώρησε, φοβούμενος τὸν παρωργισμένον δικαστήν· ὁ δὲ τρίτος, εἰς τὸν ὁποῖον ὀλίγον ἤλπιζεν, εἰσηλθε μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ δικαστήριον, ὡμίλησεν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τοσοῦτον προθύμως ὑπὲρ τῆς ἀθωότητος αὐτοῦ ἐμαρτύρησεν, ὥστε ὁ δικαστής τὸν ἀπέλευσε.

Τρεῖς φίλους ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἰς τοῦτον τὸν κόσμον· πῶς δὲ προσφέρονται οὔτοι κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, ὅταν ὁ Θεὸς τὸν καλῆ εἰς τὸ δικαστήριον; Τὰ μὲν χρήματα, ὁ κάλλιστος αὐτοῦ φίλος, τὸν ἐγκαταλιμπάνουσι τὰ πρῶτα, καὶ δὲν ἀπέρχονται μετ' αὐτοῦ· οἱ δὲ συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ φίλοι τὸν ἀκολουθοῦσι μέχρι τῆς θύρας τοῦ τάφου, καὶ ἐπιστρέφουσι πάλιν εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν· ὁ δὲ τρίτος, τὸν ὁποῖον κατὰ τὸν βίον μάλιστα ἐλησμονεῖ, εἶναι τὸ ἀγαθοποιῶν αὐτοῦ ἔργα· αὐτὰ μόνον τὸν ἀκολουθοῦσι μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ δικαστοῦ, αὐτὰ προπορεύονται, συνηγοροῦσιν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ εὐρίσκουσιν ἔλεον καὶ χάριν.

ΥΠΕΡΙΝΗ.

Βοηθήματα πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀποπνιγόμενων.

Ἡ ἐντὸς τῶν ὑδάτων πτώσις τῶν ἀνθρώπων, καὶ οἱ ἐκ τούτου κίνδυνοι, εἶναι ἀναμφιβόλως τὰ συνθηθέστερα καὶ ὀλεθριώτερα τῶν λοιπῶν ἀπροσδοκῆτων συμβάντων, εἰς ὅσα ὁ ἄνθρωπος ὑπόκειται καθ' ἑκάστην· οἱ καταστατικοὶ πίνακες ὧν τῶν καλῶς διοικουμένων πόλεων ἀναφέρουσι κατ' ἔτος ἰκανὸν ἀριθμὸν τοιούτων θυμάτων. Τὸ δὲ ἀλγεινότερον εἶναι ἡ παρατήρησις, ὅτι οἱ πλείστοι τῶν

ἐκ τοῦ ὕδατος ἐπιαιρομένων θνήσκουσι μᾶλλον ἔνεκα τῶν ἀκαταλλήλων βοηθημάτων, τὰ ὁποῖα χορηγοῦσιν εἰς αὐτοὺς οἱ θέλοντες νὰ τοὺς σώσωσιν, παρὰ ἐκ τοῦ κινδύνου, εἰς ὃν ἀπερισκέπτως, τυγχρῶς, ἢ ἐκουσίως ἐξετέθησαν.

Ὁ κοινὸς ὄχλος φρονεῖ γενικῶς, ὅτι οἱ ἀποπνιγόμενοι θνήσκουσιν ἔνεκα τοῦ εἰσελθόντος ὕδατος εἰς τὸν στόμαχον καὶ τοὺς πνεύμονας αὐτῶν δρῶ καὶ εὐθύς, ἀφοῦ τοὺς ἀνασφύρουσιν ἐκ τοῦ ὕδατος, τοὺς κρεμῶσι κατὰ κεφαλῆς διὰ νὰ ἐκβάλλωσι τὸ ἐν αὐτοῖς ὕδωρ, τοὺς τινάσσουσι βιαίως διὰ νὰ τοὺς ἐπαναφέρωσιν ἀπὸ τῆς λειποθυμίας, καὶ τοὺς περιτελιίττουσι θερμὰς σινδόνας διὰ νὰ τοὺς ἀναθάψωσι· τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ὧν τούτων τῶν μέσων εἶναι τὸ, ὅτι ἀποκαθιστῶσι ἐβέλαιον τὸν ἀμφίβολον θάνατον τοῦ δυστυχῆς παθόντος, ὅστις ἠδύνατο νὰ σωθῆ δι' ἄλλων καταλληλοτέρων βοηθημάτων.

Ἀλλ' ἤδη ἀπεδείχθη ἐπιστημονικῶς, ὅτι ἢ εἰς τοὺς πνεύμονας τῶν εἰς τὸ ὕδωρ βυθιζομένων εισερχομένη ποσότης τοῦ ὕδατος, οὔσα παρὰ πολὺ μικρὰ, δὲν δύναται ποτὲ νὰ προξενήσῃ θανατηφόρα ἀποτελέσματα, καὶ ὅτι ἐπομένως ὁ θάνατος αὐτῶν δὲν προξενεῖται, εἴμη ἐκ τῆς ἐπερχομένης ἀσφύξιας τοῦ σώματος αὐτῶν ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀέρος καὶ τῆς πύψεως τῆς ἀναπνοῆς. Ἀφοῦ δὲ ἡ ἐπιστῆμη ἀπέδειξεν, ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἡ ζωὴ δὲν σθένεται, ἀλλὰ μόνον διακόπτεται, ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν μέσων τοῦ νὰ τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν πρῶτην αὐτῆς ἐνέργειαν. Ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Εὐθύς, ἀφοῦ ἀνελεύσῃ τὸν βυθισθέντα εἰς τὸ ὕδωρ, ἔάν ἦναι ἀνάγκη νὰ τὸν μεταφέρωσιν εἰς ὁπωσοῦν μακρὸν μέρος ἐπὶ τῶν χειρῶν, ἐπὶ φορείου, ἢ ἐφ' ἀμάξης πρέπει νὰ κρατῶσι τὸ μὲν σῶμα αὐτοῦ ἐξηλωμένον, καὶ ὀλίγον ἐστραχμμένον ἐπὶ τοῦ πλευροῦ, τὴν δὲ κεφαλὴν ὑπόσπουν ὑψωμένην· αὕτη δὲ ἡ θέσις ἐξαρκεῖ διὰ νὰ καταβιβάσῃ τὸ εἰς τὴν τραχηλῶν ἀρτηρίαν εἰσελθὼν ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἐμποδίζει τὸν ἀέρα· προτοῦ δὲ νὰ θέσωσι τὸν πάσχοντα ἐπὶ τῆς κλίνης, πρέπει νὰ ἐκβάλλωσιν αὐτοῦ μετὰ προσοχῆς τὰ φορέματα, ἢ νὰ κόψωσιν αὐτὰ ἐπιτιδέως, διὰ νὰ μὴν προξενήσωσιν εἰς τὸ σῶμα οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον βίαιον κλονισμόν· καὶ ἡ μὲν κλίνη πρέπει νὰ ἦναι χαμηλὴ, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαλάμου, διὰ νὰ ἐκτελῶνται εὐκολώτερα αἰ ἐπὶ τοῦ πάσχοντος ἀνγκύακι ἐργασίαι, τὰ δὲ προσκεφάλαια ὁπωσοῦν ὑψηλά.

Ἀφοῦ δὲ γυμνώσωσι τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος, ἀνοίγουσιν ὅλα τὰ παράθυρα, καὶ ἀνάπτουσι τὴν θερμάστραν διὰ νὰ ὑπάρχῃ κίνησις τοῦ ἀέρος ἐντὸς τοῦ θαλάμου· τρίβουσι δὲ ἐλαφρῶς ὅλα τὰ μέλη αὐτοῦ καὶ πρὸ πάντων τὴν καρδίαν καὶ τὸν στόμαχον διὰ μαλλίνου ὑφάσματος, ἢ καὶ διὰ τῆς χειρὸς ἀφοῦ πρῶτον τὰ ἀλείψωσι πνευματῶδες, καὶ ἐρεθιστικὸν ὑγρὸν καμφορᾶς, ἢ ἀμμωνιακοῦ ἢ ὀξειδίου· προσάγουσι δὲ ἐκ διαλειμμάτων εἰς τοὺς βῶθνας αὐτοῦ δυνατὰ ὀξειδία ἢ ἀτμὸν ἀναμμένου θείου, καὶ ἐρεθίζουσι τὰ χεῖλη καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς βίνος δι' ἐλαφρῶν πτερῶν, ἢ νήματος μετάξης.

Ταῦτοχρόνως μεταχειρίζονται ψυχρὰ καὶ ἐρεθιστικὰ κλύσματα, εἴτε ἐξ ὕδατος καὶ θαλασσίου ἑλατος, εἴτε ἀπλῶς ἐξ ὕδατος καὶ ὄζου, καὶ ἐμφυσῶσιν εἰς τὸν πάσχοντα ἀέρα διὰ τοῦ στόματος καὶ τῆς βίνος, ὥστε νὰ πληρωθῶσι πάλιν οἱ πνεύμονες αὐτοῦ· ἢ διὰ τῆς βίνος εἰσαγωγῆς τοῦ ἀέρος εἶναι καταλληλοτέρα, διότι τότε ὁ αἷρ διευθύνεται ἀσφαλῶς πρὸς τὴν τραχηλῶν ἀρτηρίαν.

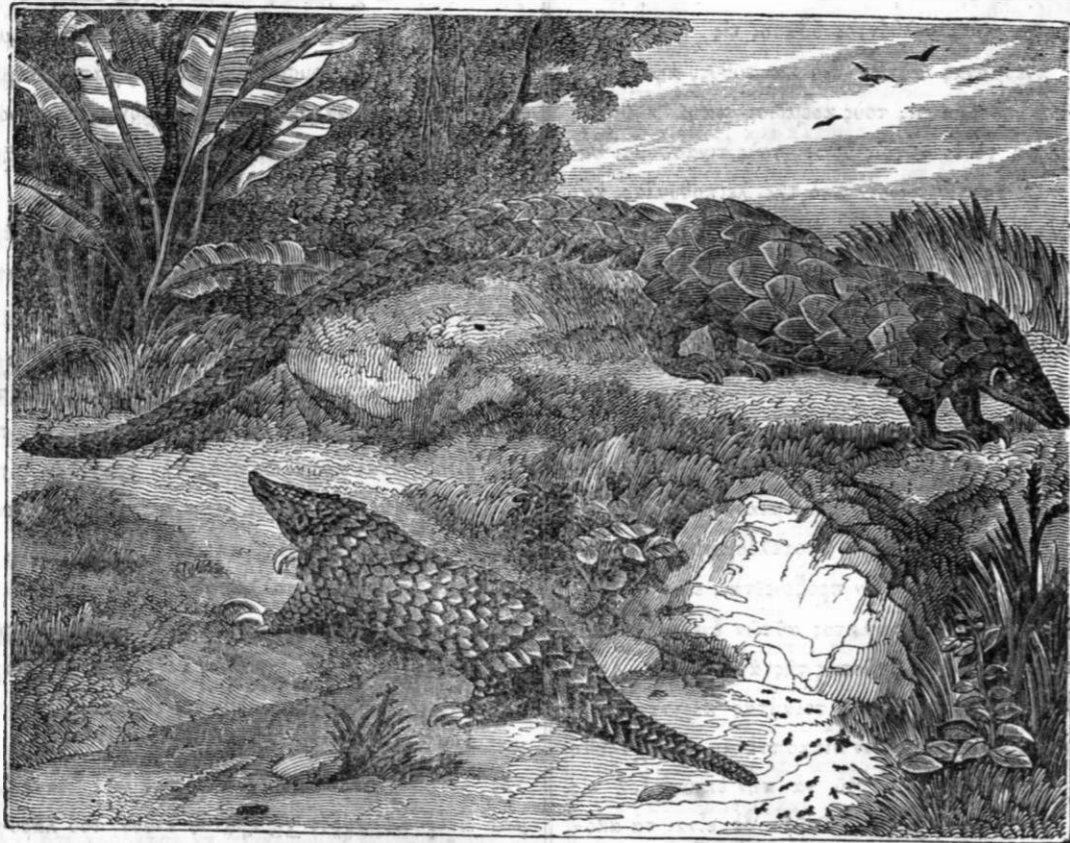
Τὰ τοιαῦτα βοηθητικὰ μέσα πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνωνται ἀδιακόπως, διότι παρατηρήθη πολλάκις, ὅτι μόλις μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ὥρων ἐλαφρὰ τις κίνησις τῶν βλεφάρων καὶ τῶν μυῶνων τοῦ προσώπου, ἢ σχεδὸν ἀόρατον ἐρύθημα χρωματίζον τὰ χεῖλη καὶ τὰς παρεΐας τοῦ πάσχοντος, ἐνίοτε δὲ καὶ μόνον εὐκαμπῆς τις τοῦ δέρματος αὐτοῦ ἐμφαίνουσι, ὅτι ἐπανερχεται ἡ ἐνέργεια τῆς ζωῆς· τὰ δὲ ζωϊκά ταῦτα σημεῖα παρακολουθοῦσι μετ' ὀλίγον ἐλαφρῶς τις κρῶσις ἔνδον τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς κάτω κοιλίας, καὶ πολλὰ ἀδύνατοι στεναγμοὶ ἐπαναλαμβάνόμενοι κατὰ τρία, ἢ πέντε λεπτά· μετὰ δὲ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ζωϊκῶν τούτων σημείων πρέπει νὰ ἐπαναληφθῶσι τὰ ρηθέντα βοηθήματα μετὰ πλείονος δραστηριότητος καὶ μεγίστης προσοχῆς.

Εὐθύς ἀφοῦ ὁ ἀσθενὴς ἀναπνεύσῃ, καὶ οἱ παλμοὶ τῶν σφυγμῶν αὐτοῦ ἀρχίσωσι, πρέπει νὰ δοθῆ εἰς αὐτὸν νὰ πίνῃ μικρὸν ποτήριον καλοῦ οἴνου, ἢ ῥακής μεμιγμένης μετὰ ὕδατος· τότε δὲ δύνανται πλέον νὰ θέσωσιν αὐτὸν ἐπὶ θερμασμένης κλίνης, φροντίζοντες νὰ διατηρῶσι θερμὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ εἴτε διὰ τρίψεων, εἴτε διὰ καταπλασμάτων· ἐνίοτε δὲ μολονότι ἡ καρδία πάλλει, καὶ ὁ ἀσθενὴς ἀναπνεύει, εὐρίσκεται ὅμως εἰσέτι ἀναίσθητος· διότι ἂν καὶ ἐπανεῖθεν εἰς τὴν ζωὴν, καταπιέζεται ὅμως ὑπὸ τοῦ βάρους γενικῆς τινος νευρώσεως, ἢ συνέχεται ὑπὸ ὑπερβολικῆς ἀδυναμίας.

Οὐδέποτε πρέπει ν' ἀμεληῖται ἡ δραστήριος προσπάθεια καὶ ἀφοῦ ἀκόμη ὁ διασωζόμενος μείνη πολλὰς ὥρας ἐντὸς τοῦ ὕδατος· ἐπειδὴ καὶ ἡ μὲν πείρα ἀπέδειξεν, ὅτι κατὰ τοιαύτην περίστασιν δύναται πολλάκις νὰ σωθῆ· ἡ δὲ φιλάνθρωπία μᾶλλον ἐπιβάλλει τὸ χρέος τοῦ νὰ μὴ πα-

ραμελῶμεν πᾶσαν δυνατὴν βοήθειαν, οὔτε ν' ἀπελιζώμεθα τοῦ νὰ σώσωμεν τὸν κινδυνεύοντα, εἰμὴ τότε μόνον, ὅταν πληροφορηθῶμεν, βεβαίως, ὅτι ὁ θάνατος ἐξέτεινεν ἤδη ἐπ' αὐτοῦ τὸ καταστρεπτικὸν αὐτοῦ δρέπανον.

ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ ***

ΟΙ ΦΑΤΤΑΓΑΙ.

Τὰ ἐπὶ τῆς παρούσης εἰκονογραφίας φαινόμενα δύο ζῶα εἶναι τὰ ἀξιοπεριεργότερα τῶν τετραπόδων, διότι ὁμοιάζουσι πολὺ πρὸς τινὰς Σαύρας, χωρὶς ὅμως νὰ ᾖναι ἐκ τοῦ γένους ἐκείνων, ὡς ὄντα μαστοφόρα, καὶ ὄχι ἐρπετά. Μολοντοῦτο, ἐὰν θεωρήσωμεν ὅλα τὰ ζῶα ὡς τεταγμένα τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀποτελοῦντα τὴν μεγάλην ἄλυσον τῶν ὄντων, ὁ Φαττάγης θέλει λογισθῆ ὁ κρῖκος, δι' οὗ συνέχονται τὰ τετράποδα μετὰ τῶν ἐρπετῶν.

Ὁ Αἰλιανὸς εἰς τὴν περὶ ζῶων ἱστορίαν αὐτοῦ (α) δίδει εἰς τὸ τετράποδον τοῦτο τὸ ὄνομα Φαττάγης·

ὁ δὲ Λινναῖος τὸ ὀνομάζει Μάνητα, τὴν ὁποίαν ὀνομασίαν οἱ νεώτεροι παράγουσιν ἀπὸ τῆς λέξης Ἑμμανής, ἕνεκα τῶν ὀρμητικῶν προσβολῶν, διὰ τῶν ὁποίων τὸ ζῶον τοῦτο ἀποκρούει καὶ αὐτὰ τὰ ἀγριώτερα θηρία, ὅταν ἐφορμῶσι κατ' αὐτοῦ. Ὁ φυσιολόγος Ρανζάνης περιγράφει τοιοῦτοτρόπως τὸ γένος τῶν Φατταγῶν· « ἔχει κεφαλὴν μᾶλλον μακρὰν, στενὴν καὶ κεκαλυμμένην εἰς τὰ ἔμπροσθεν ὑπὸ πυκνῶν φολιδωτῶν καὶ ἀκινήτων κεράτων· ῥύγχος μακρὸν καὶ ὀξύ, ὄμματα καὶ στόμα μικρά, ὠτα μικρότατα καὶ στρογγύλα, σῶμα ἐπίμηκες, τοῦ ὁποίου ἡ ῥάχις, αἱ πλευραὶ καὶ ἡ οὐρά καλύπτονται ὑπὸ θώρακος ἐκ μεγάλων πυκνῶν καὶ ἀκινήτων φολιδῶν, καὶ δύο μα-

στοὺς εἰς τὸ στήθος· πόδας δὲ μετὰ τεσσάρων, ἢ πέντε δακτύλων, μόλις διακρινομένων· ὄνυχας ἰσχυροὺς καὶ καμπύλους, ἀλλὰ μεγαλητέρους εἰς τοὺς ἔμπροσθίους πόδας, παρὰ εἰς τοὺς ὀπισθίους· οὐρὰν χαμηλὴν, κεκαλυμμένην ὁμοίως ὑπὸ φολιδῶν, αἵτινες κατερχόμεναι ἐκ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ σχηματίζουσι γωνίαν.

Τὰ ζῶα ταῦτα δὲν ἔχουσιν ὀδόντας, ὁμοιάζουσι δὲ πολὺ τοὺς μύρμηκας κατὰ τὸν ἐσωτερικὸν ὄργανισμὸν καὶ τὴν τροφήν, καὶ ὑποσκάπτουσιν ὑπογίους φωλαίους, ὅπου καὶ γεννῶσι συνήθως· εἰς δὲ τὰ γυμνά μέρη, καὶ μετὰ τῶν φολιδῶν ἔχουσι τινὰς τρίχας· δύνανται προσέτι ν' ἀνορθώσωσι τὰς φολιδὰς τῆς ῥάχιδος καὶ νὰ κλίνωσιν αὐτὴν περιέργως πῶς, θέτοντες τὴν κεφαλὴν των σχεδὸν μετὰ τῶν ἔμπροσθίων αὐτῶν κνημῶν· αἱ δὲ φολίδες τῆς πρὸς τὰ κάτω τῶν ποδῶν τελευταίας σειρᾶς εἶναι δίχληται, ἀπολήγουσαι εἰς δύο ὀξείας ἄκρας· εἰς ἕκαστον δὲ κοίλωμα τῶν ὀνύχων ὑπάρχει φολιδωτὸν τι κέρασ, τὸ ὁποῖον εἶναι προσκεκολυμμένον εἰς τὸ ἀνώτατον μέρος τοῦ ὄνυχος, καὶ εἰσδύει μετὰ τῶν εἰς τὴν τελευταίαν σειρὰν δίχλητων φολιδῶν ».

Τὸ γένος τοῦτο τῶν τετραπόδων διαιρεῖται εἰς δύο εἴδη· εἰς Φαττάγας βραχυούρους, ἢ Μάνητας πενταδακτύλους, κατὰ τὸν Λινναῖον, καὶ εἰς Φαττάγας μακροούρους, ἢ Μάνητας τετραδακτύλους· τὸ πρῶτον εἶδος αὐτῶν, δηλαδὴ ὁ βραχύουρος Φαττάγης, ἀπαντᾷται εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ἔχων σῶμα ὀπισθῶν ὀγκώδες, φολιδὰς πυκνὰς, πλατείας, σχεδὸν στρογγύλας, καὶ μόνον κατὰ τὸ μέσον ὀξείας, τοὺς δὲ ὄνυχας τῶν ὀπισθίων ποδῶν ὀπισθῶν μικροὺς, καὶ τὴν οὐρὰν βραχυτέραν τοῦ ὅλου σώματος.

Αἱ τρίχες τοῦ Φαττάγου εἶναι μέλαιναί ὡς πρὸς τὰς φολιδὰς, αἵτινες δὲν προεκτείνονται μέχρι τῆς τελευταίας ἄκρας τῆς οὐρᾶς, ἀλλὰ παύουσιν ὀλίγον τι πρὸ αὐτῆς· τὸ ἄνω οὐλὸν τοῦ ζώου τούτου εἶναι κατὰ τι χονδρῶδες, ὡς καὶ ὁ σιγίλιαχος, ἔχει δὲ κατὰ τὴν ἐσωθεν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ πολλὰς πτυχᾶς· ὁ δὲ φυσιολόγος Βούρτος, ὅστις ἀνέτεμε τοῦτο τὸ ζῶον, λέγει, ὅτι εὔρε τὸν στομάχον αὐτοῦ πλήρη λιθαρίων.

Ὅταν ὁ Φαττάγης θέλῃ νὰ πῆ, ἐκβάλλει τὴν γλῶσ-

σάν του, βυθίζει αὐτὴν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἔπειτα τὴν ἀνασύρει, καὶ μολονότι δὲν ἀφίνει καμμίαν φωνήν, ἀποτελεῖ ὅμως ἰκανὸν θόρυβον διὰ τῶν μυκτῆρων· ἔχει δὲ μῆκος τριῶν ἕως τεσσάρων ποδῶν, ἀλλὰ τὸ τέταρτον τοῦ μήκους ἀποτελεῖ ἡ οὐρά.

Τὸ δεύτερον εἶδος, δηλαδὴ ὁ μακροούρος Φαττάγης, εὐρίσκεται εἰς τὴν Σενεγάλην, τὴν Γουϊάναν, καὶ εἰς διαφόρους ἄλλους τόπους τῆς μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς. Οἱ Ἄγγλοι ὅμως φυσιολόγοι βεβαιοῦσιν, ὅτι εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ τὰς Ἰνδικὰς νήσους εὐρίσκονται καὶ τὰ δύο εἴδη, καὶ λέγουσι προσέτι, ὅτι οἱ Ἰνδοὶ ὀνομάζουσι τὸ ζῶον τοῦτο Φατταγῖνον, καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ ζῶον περὶ τοῦ ὁποίου ὀμιλεῖ ὁ Αἰλιανός, καὶ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες γνωρίζαντες αὐτὸ, καὶ παραλαβόντες παρὰ τῶν Ἰνδῶν, μετέφεραν εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν καὶ τὴν Ἰνδικὴν αὐτοῦ ὀνομασίαν.

Οἱ δὲ ἰδιαιτέροι χαρακτῆρες τοῦ μακροούρου Φαττάγου εἶναι, σῶμα ἐπιμηκέστερον τοῦ βραχυούρου, φολιδές ἀπολήγουσαι εἰς τρίγωνον, τρίχες πυκναί, καὶ οὐρά μακρυτέρα τοῦ ὅλου σώματος αὐτοῦ καὶ κεκαλυμμένη ὑπὸ πλατειῶν μελαινῶν φολιδῶν· ὅταν δὲ συλληθῆ ζῶν, φέρεται πρῶως, καὶ δὲν ἀποπειράται νὰ κακουργῆσῃ τινὰ· τὸ εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς ἐν Βολωνίᾳ Ἀκαδημίας διατηρούμενον Φαττάγου σῶμα ἔχει μῆκος ἑνὸς ποδός, καὶ πλάτος τεσσάρων δακτύλων, ἢ δὲ οὐράτου εἶναι ἑνὸς ποδός καὶ ἕνδεκα δακτύλων.

Τὸ μεγαλύτερον μῆκος τοῦ μακροούρου Φαττάγου οὐδέποτε ὑπερβαίνει τοὺς τρεῖς πόδας, ἀλλ' ἐκ τῶν τοῦ ἑτέρου εἴδους ὑπάρχουσι πολλοὶ ἔχοντες μῆκος καὶ ὀκτὼ ποδῶν.

Αἱ φολίδες, αἵτινες καλύπτουσι τὸ σῶμα καὶ τὴν οὐρὰν τῶν Φατταγῶν, εἶναι εὐστροφοί, ὡς αἱ ἀκανθαὶ τοῦ ἀκανθοχοίρου, ἐκτεινόμεναι καὶ συσπυρνωμέναι κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ ζώου. Εἶναι δὲ ἐπὶ τοσοῦτον σκληραὶ καὶ ὀξείαι, ὥστε χρησιμεύουσιν εἰς τοὺς Φαττάγας ὡς θώραξ, δι' οὗ ἀμύνονται καὶ προσβάλλουσι τὰ ἀγριώτερα τῶν θηρίων, οἷον Τίγριν καὶ Πάνθηρα, τὰ ὁποῖα ματαίως ἐφορμῶσι κατὰ τῶν Φατταγῶν διὰ νὰ ξεσχίσωσιν αὐτούς· διότι καταπατεῦσαι μὲν καὶ ἀνατρέψουσιν εὐκόλως, ἀλλ' ἅμα ἀποπειραθέντα νὰ

τοὺς ἀρπάζωσιν, οὗτοι μεταχειριζόμενοι τὰς εὐστρόφους αὐτῶν φολίδας, καὶ τοὺς ὀφείζοντες ἐπιφέρουσι κατὰ τῶν ἀγρίων τούτων θηρίων ὀδυνηρὰ κτυπήματα, καὶ βιθία αἰματηρὰ τραύματα, χωρὶς τὰ θηρία νὰ δύνωνται οὔτε νὰ ἐπιτρίψωσιν, οὔτε νὰ καταπνίξωσιν, οὔτε διὰ τοῦ θάρους τοῦ ἰδίου αὐτῶν σώματος ν' ἀποκτείνωσι τοὺς Φαττάγας. Αἱ φολίδες τῶν Φατταγῶν εἶναι ἢ στερεωτέρα πανοπλία, ὅσων ἡ φύσις ἐδωσεν εἰς τὰ ζῶα, καὶ παρ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν τοῦ ἀκανθοχοίρου· διότι συστέλλοντες τὸ σῶμα αὐτῶν ἀντικρούουσι διὰ τῶν φολίδων τὴν ὀρμὴν παντὸς ἀγρίου θηρίου, τὸ ὅποιον ἤθελεν ἐπέλθει κατ' αὐτῶν.

Ὅταν οἱ Φαττάγαι συστέλλονται, δὲν παρουσιάζωσιν, ὡς οἱ ἀκανθοχοίροι σχῆμα ἀπλῶς σφαιροειδές, διότι κατὰ τὴν συστολὴν τοῦ σώματος ἡ πλατεῖα καὶ μακρὰ αὐτῶν οὐρὰ μένουσα ἔξω χρησιμεύει ὡς προμαχῶν περὶ αὐτούς· μολονότι δὲ τὰ ζῶα ταῦτα ἠδύναντο ν' ἀρπαχθῶσιν εὐκόλως ἐκ τούτου τοῦ περιττοῦ μέρους τοῦ σώματος αὐτῶν, ἀλλ' ἡ φύσις ὠχύρωσε καὶ τὸ μέρος τοῦτο, ὡς τὸ λοιπὸν σῶμα τῶν Φατταγῶν, διὰ φολίδων ἐπὶ τοσοῦτον σκληρῶν καὶ ὀφείζον, ὥστε τὸ μέλος τοῦτο ἀφ' ἑαυτοῦ ὑπερασπιζόμενον ἀντικρούει καὶ τὸν ἀγριώτερον ἐχθρόν.

Μολοντοῦτο ἡ ἀνθρώπινος τέχνη διὰ τῆς ἰδίας ἐπιδεξιότητος ἐθριάμβευσε καὶ ἐνταῦθα κατὰ τῆς ἰσχύος τῶν ἀγριωτέρων θηρίων· διότι οἱ μαῦροι φονεῦντες τοὺς Φαττάγας διὰ ραδιδιαμῶν, ἀφοῦ φάγωσι τὸ κρέας, πλωσὶ τὸ δέρμα αὐτῶν εἰς τοὺς ἔξωθεν ἐρχομένους ξένους, τὰς δὲ φολίδας μεταχειρίζονται εἰς κατασκευὴν διαφόρων μικρῶν πραγμάτων.

Ἡ θέα τῶν Φατταγῶν εἶναι ἀηδής, ἂν καὶ τὰ ζῶα ταῦτα ἦναι πρᾶα καὶ ἀβλαβῆ μὴ προσβαλλόμενα. Καὶ πηδῶσι μὲν μετὰ μεγάλης ἐλευθερίας, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι πολὺ βραδύποδα, ὅταν ἴδωσι τὸν κίνδυνον πλησιάζοντα, κρύπτονται, ἂν δυνήσῃσιν, εἰς τὰς χαράδρας τῶν βράχων.

ΘΕΩΡΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ, ΤΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΑΥΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ.

Ἀρθρον Α'.

Ἡ περὶ τὸν ἄνθρωπον σπουδὴ εἶναι αἱ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν γενῶν φιλοσοφικαὶ παρατηρήσεις, αἵτινες δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμύζονται κατὰ προτίμησιν εἰς ἓν ἐκ τῶν δύο, πλὴν ἐὰν ὑποθέτωμεν τις, ὅτι τὰ πάθη, αἱ κλίσεις, αἱ διαθέσεις καὶ ὁ ὀργανισμὸς ἀμφοτέρων εἶναι κατὰ πάντα ὅμοια, φρονεῖ ἐπομένως, ὅτι περιγράφων τὸ ἓν συμπεριλαμβάναται καὶ τὸ ἄλλο.

Ἀλλ' εἶναι προφανῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι τὸ φρόνημα καὶ ὁ σκοπὸς τῶν παλαιῶν καὶ νέων φιλοσόφων δὲν ὑπῆρξε τοιοῦτος· ἔξ' ἐναντίας κατὰ παράδοξον μεροληψίαν ὄλοι γενικῶς ἐθεώρησαν τὸν μὲν ἄνδρα ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν ὄν, τὴν δὲ γυναῖκα δὲν ἔκριναν κἂν ἀξίαν τῆς φιλοσοφικῆς αὐτῶν ἐρεύνης, ἢ τὴν ἀνέφεραν περιφρονητικῶς, τινὲς δὲ καὶ ἐζωγράψαν ὡς ἀποτρόπαιον ἐξάμβλωμα τῆς φύσεως. Πρὸς παρηγορίαν δὲ τοῦ ὠραίου φύλου οἱ ποιηταί, ἐξαίρουμένων ὀλίγων τινῶν, ἐξύμνησαν τὴν ὠραιότητα, καὶ τὰς χάριτας τῶν γυναικῶν· μολονότι ὁ πανηγυρικὸς τῶν θελητικῶν ὁμμάτων καὶ τοῦ συμμέτρου αὐτῶν ποδὸς δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῆ χαρκτηριστικὴ περιγραφή τοῦ γυναικείου φύλου.

Ἡ πρώτη γυνὴ ὑπῆρξε σύντροφος καὶ ἰσότητος τοῦ ἀνδρός. « Οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτὸν » (Γεν. κεφ. Β'). Αὕτη εἶναι ἡ ἀληθὴς κατάστασις, τὴν ὁποίαν ὁ πάνσοφος δημιουργὸς προώρισεν εἰς τὴν γυναῖκα παρὰ τῷ ἰδίῳ αὐτῆς ἀνδρὶ· Ἐπὶ δὲ τῆς ἐξέσεως ταύτης ἐθεμελιώθησαν αἱ μεταξὺ τῶν δύο γενῶν πολυειδεῖς καὶ γλυκεῖαι σχέσεις, αἵτινες ἐσχημάτισαν δύο ὄντα ἐξ ἑνὸς, συγχωρούσαι μὲν τὸ νὰ ἔχωσι δύο ἰδέας, ἀλλ' ἐκ τῶν ὁποίων νὰ πηγάζῃ μία καὶ μόνη θέλησις, ἢ καὶ ἐνίοτε δύο θελήσεις, ἀλλὰ διὰ νὰ θυσιαζώσιν ἕκαστος ἀλληλοδιαδόχως τὴν ἰδίαν αὐτοῦ θέλησιν εἰς τὴν τοῦ ἄλλου· θυσία ἐκ τῆς ὁποίας γεννᾶται ἡ ἀνέκφρατος ἐκείνη καὶ ὑψηλὴ ἀγαλλίασις, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ ἐννοήσωσιν, εἰμὴ μόνον ὅσοι τὴν ἠσθάνθησαν.

Καὶ τῷ ὄντι ὁ γλυκὺς οὗτος σύνδεσμος, ἡ τρυφερὰ αὐτῆ ἑνωσις τῶν δύο γενῶν δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς δικαίαν ἰσορροπίαν δικαιομάτων καὶ ὑποχρεώσεων οὕτω

λοιπὸν οἱ δύο πρῶτοι ἄνθρωποι ἴσοι καὶ σύντροφοι, συνέζων, ἠγάπων ἀλλήλους, ἀπελήμβανον τὰς ἀθανάτους εὐφροσύνας, καὶ ἐδοξολόγητον ὁμοφώνως τὸν ποιητὴν, χωρὶς οὐδέτερος ἐξ αὐτῶν νὰ φαντασθῆ ποτὲ τὴν ἰδέαν τῆς ἐλαχίστης ἐπιβρόχης ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ἐν ὅσῳ ἦσαν ἀθῶοι, ἐν ὅσῳ ἐτήρουν τὰς ἐντολάς τοῦ ὕψιστου, ἐν ὅσῳ ἦσαν ἀθάνατοι· τέλος τὸ πρῶτον ἀμάρτημα ἐπράχθη, καὶ ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα· « π λ η θ ὄ ν ω ν π λ η θ υ ν ὶ τ ἄ ς λ ὕ π α ς σου καὶ τοὺς στεναγμούς σου· ἐν λ ὕ π α ι ς τ ἔ ζ ῃ τέ κ ν α, καὶ π ρ ὸ ς τὸν ἄ ν δ ρ α σου ἢ ἀ π ο σ τ ρ ο φ ῆ σου, καὶ αὐ τ ὸ ς σου κυ ρ ι ε ὕ σ ε ι » (Γεν. κεφ. Γ').

Ἐκ ταύτης τῆς στιγμῆς συνετάχθη τὸ μεταξὺ τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυναικὸς πρῶτον καὶ αἰώνιον συμβόλαιον πρὸς χάριν ὄλω· διόλου τοῦ ἀνδρός· ἔκτοτε ὁ μὲν ἄνθρωπος ἀνεγνωρίσθη ἀπόλυτος δεσπότης τῆς γυναικὸς, ἡ δὲ γυνὴ ὑπέκυψε δούλη αὐτοῦ.

Ὅσον κύστηροὶ καὶ ἂν ἦναι οἱ ὅροι, ὅσον μεροληπτικαὶ καὶ ἀδικοὶ καὶ ἂν φαίνονται εἰς τὸν ἀδύνατον νοῦν τῆς ἀνθρωπότητος αἱ ἀκατανόητοι βάσεις τοῦ πρώτου τούτου μεταξὺ τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυναικὸς γαμικοῦ συμβολαίου, ἀλλὰ νομοθέτης αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ ἴδιος Θεός· ἐπομένως ἐμελλε νὰ διατηρηθῆ αἰωνίως, καὶ ἡ φύσις παρεδέχθη αὐτὸν καὶ ὑπέκυψε εἰς τὰς ἀμετατρέπτους διαταγὰς τοῦ Κυρίου τῆς κτίσεως· ἡ γυνὴ λοιπὸν ἐδουλώθη ἐξ ἀρχῆς τῆς υπάρξεως αὐτῆς, καὶ αἱ σωματικαὶ δυνάμεις αὐτῆς πολὺ ἐνδεστεραὶ ἕνεκα τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν ὀργανισμοῦ παρὰ τὰς τοῦ ἀνδρός, δὲν ἠδύνατο ποτε ν' ἀποδώσωσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ νὰ ἀποκαταστήσωσι τὴν γυναῖκα εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς μετὰ τοῦ ἀνδρός ἰσότητα.

Ἀλλ' ὅσον εἶναι ἀναντιρρήτου, ὅτι ἡ φύσις ἐποίησεν ἰδιαζόντως τοὺς ἄνδρας τὰ ἀναγκαῖα σωματικὰ καὶ ἠθικὰ προτερήματα διὰ νὰ ἦναι δυνατοὶ, ἐξίσου εἶναι θέβαιον, ὅτι ἔδωσε καὶ εἰς τὰς γυναικὰς ὀργανισμὸν λεπτότερον, νεῦρα αἰσθητικώτερα, πάθη ζωηρότερα, νοῦν ὀξύτερον καὶ φαντασίαν εὐτυχεστέραν. Ἡ γυνὴ λοιπὸν μετεχειρίσθη κατὰ πᾶσαν εὐκαιρίαν ὅλα ταῦτα τὰ μέσα διὰ ν' ἀποσιεῖ τὸν ἀνδρικὸν ζυγόν, καὶ νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν στάθμην εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ἰσορροπίαν· καὶ μολονότι οὐδέποτε ἠδυνήθη ν' ἀπολαύσῃ ἐντελῆ, μόνιμον καὶ γενικὴν νίκην, ἀλλ' εἰς τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη, ὅπου τὰ ἔξοχα ταῦτα προτερήματα τῆς γυναικὸς ἀναπτυσσόμενα ἀποκαθίστανται φοβερά, ἡ γυνὴ ἔφθασε πολλακίς διὰ τού-

των εἰς τὸν ὕψιστον ἐκείνον βαθμὸν, εἰς τὸν ὅποιον καταντῶσι τινες ὑπουργοί, οἵτινες δὲν ἀφίνουσιν εἰς τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν, εἰμὴ μόνον τὸ πομπῶδες αὐτοῦ ὄνομα.

Μολαταῦτα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐφημέρου ταύτης κυριαρχίας αὐτοῦ τὸ ὠραῖον φύλον ἐφάνη, ὅτι δύναται ἐνίοτε νὰ πράξῃ πάντα, ὅσα καὶ ὁ ἀνὴρ, ἀποδειξάν, ἔσω καὶ προσωρινῶς, ἠπατημένον τὸν μέγαν αὐτοῦ λατρευτὴν, τὸν γέροντα Ἀνακρέοντα, δογματίσαντα θετικῶς, ὅτι ἡ φύσις ἐχάρισεν ὡς ἐξείρετον διακριτικὸν εἰς τὸ ἐράσμιον τοῦτο πλάσμα τὸ κάλλος, τὴν δὲ φρόνησιν ἔδωκεν ἀποκλειστικῶς εἰς μόνους τοὺς ἄνδρας.

Ἀλλ' ἂς μὴ νομίση ἐκ τούτου τὸ ὠραῖον φύλον, ὅτι σκοπὸς ἡμῶν εἶναι νὰ προσφέρωμεν εἰς αὐτὸ ὕμνους καὶ θυμιάματα ὡς ἐρωτόπληγες αὐτοῦ λατρευταί, οὔτε ὅμως καὶ νὰ διασύρωμεν αὐτὸ ὡς πικροὶ αὐτοῦ συκοφάνται· σκοπὸς ἡμῶν εἶναι νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὸ προσεκτικῶς, νὰ κρίνωμεν ἀμερολήπτως καὶ νὰ περιγράψωμεν ἀπαθῶς.

Αἱ γυναῖκες λοιπὸν καθ' ἡμᾶς εἶναι δευτέρα τις ψυχὴ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνδρός, ἥτις ὑπὸ ἄλλο κάλυμμα συνδέεται στενωτάτα μετ' ὄλων τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ, τὰς ὁποίας ἐξυπνίζει καὶ κατακαλλίνει μετὰ τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ, τὰς ὁποίας γεννᾷ καὶ συμμερίζεται, καὶ μετὰ τῶν ἀδυναμιῶν αὐτοῦ, τὰς ὁποίας ἡ δευτέρα αὕτη ψυχὴ δύναται μὲν ὅταν θέλῃ νὰ οἰκτείρῃ καὶ νὰ θεραπεύῃ, ἀλλ' ἀπὸ τῆς προσβολῆς τῶν ὁποίων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μένει ἄτρωτος.

Αἱ γυναῖκες πρὸς τούτοις ἔχουσιν ἀδιαφιλονηκῆτως ζωηρότερον τὸ αἰσθητικὸν ἐκ τῆς εὐαισθησίας· τὸ αἰσθητικὸν τοῦτο εἶναι εἰς αὐτὰς φυσικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ λεπτοῦ αὐτῶν διοργανισμοῦ· εἶναι τὸ ἰδιαζόν χαρκτηριστικὸν τοῦ ἐξαιρέτως εὐαισθητοῦ γυναικείου φύλου. Ἄν δὲ καὶ ὑπάρχωσι γυναῖκες στερημέναι εὐαισθησίας, ἀλλ' αὐταὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρῶνται, εἰμὴ ὡς ἐκτρώματα θηριώδη, ὡς ἀποτρόπαια ἐξαμβλώματα τῆς φύσεως.

Ἡ δουρικὴ αὐτῶν κατάστασις, μὴ συμβιβαστὴ πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτῶν εὐαισθησίαν, ἐρεθίζει καὶ κινεῖ τὴν ζωηρὰν αὐτῶν φαντασίαν, καὶ ἀποκαθιστᾷ αὐτὰς περιέργους καὶ δραστήριους. Ἐπιχειρηματικαὶ ὄθεν καὶ πολυμήραι, ὡς ἀγνοοῦσι ἐκ τῆς σκιαγραφίας αὐτῶν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀπροβουλεύτων ἐπιχειρημάτων, κινεῦνται πολὺ εὐκολώτερα τῶν ἀνδρῶν εἰς πᾶσαν πράξιν· ἡ ὀξύνοια κάμνει αὐτὰς, νὰ παρατηρήσωσιν εὐθὺς τὴν σφαλερὰν ὁδὸν εἰς τὴν ὁποίαν εἰσπλήθον, ἢ τὸν κρημνόν, εἰς τὸν ὅποιον

ἐξετέθησαν, ἡ δὲ εὐαισθησία αὐτῶν νὰ αἰσθανθῶσιν ἐγκαρδίως τὴν ἐκ τῆς ἀπάτης, ἢ τοῦ ἐπαπειλουμένου κακοῦ ὁδὸν· ἡ θλίψις αὐτῶν εἶναι ἀπαρηγόρητος, κατακτώσιν εἰς ἐπελπισίαν, μετανοοῦσι πικρῶς καὶ εἰλικρινῶς· ἀλλὰ μὴ οὔσαι δεκτικαὶ διαρκῶν αἰσθημάτων, μόλις παρέρχεται ἡ πρώτη αὐτῆ στιγμὴ τῆς πραγματικῆς προσβολῆς τοῦ κινδύνου, καὶ εἶναι ἔτοιμα νὰ ἐξαναρχίσωσιν. Ἡ φυσικὴ λοιπὸν ζωὴ τῶν γυναικῶν εἶναι σειρὰ ἐνεργείας καὶ μετανοίας· ὁ δὲ πόνος τῆς εὐαισθητοῦ αὐτῶν καρδίας παρόμοιος ἐκείνου τὸν ὁποῖον δοκιμάζει τις, ὅταν κτυπήσῃ σφοδρῶς τὸν ἀγκῶνα τῆς χειρὸς αὐτοῦ κατὰ σκληροῦ τινος σώματος.

Ἀλλὰ πόσας οὐσιώδεις ὠφελείας, καὶ πόσον μεγάλην παρηγορίαν δὲν ἀπολαμβάνει ἡ πάσχουσα ἀνθρωπότης ἐπὶ ταύτης τῆς γῆς τῶν βασάνων καὶ θλίψεων ἐκ τῆς εὐαισθησίας τῶν ἐπιγείων τούτων ἀγγέλων, ὅσας δυνήθη νὰ διατηρήσῃ αὐτὰς ἀσπίλους ἀπὸ τῆς διαφθορᾶς, εἰς τὴν ὁποῖαν οἱ ἴδιοι ἄνδρες κατακρημνίζουσιν αὐτὰς, μὴ λαμβάνοντες τὴν ἀνήκουσαν πρόνοιαν περὶ τῆς καλῆς αὐτῶν ἀνατροφῆς, διὰ νὰ καταδικάσωσιν αὐτὰς ἔπειτα μετὰ ἀφορήτου ἀδικίας ἔνεκα τῶν ἐλαττωμάτων, διὰ τῶν ὁποίων αὐτοὶ οὔτοι κατέπνιξαν τὰ οὐράνια αὐτῶν προτερήματα;

Οἱ ἄνδρες λοιπὸν χρεωστούσι νὰ μορφώσωσιν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν τῶν γυναικῶν· οἱ ἄνδρες, εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὁποίων εἶναι παρακατατεθειμένη κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ οὐσιώδες μέρος ἡ εὐδαιμονία τῶν πολιτικῶν κοινωνιῶν, ἂν καὶ ἀπὸ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἡ γυνὴ ἐκπληροῖ τὸν φυσικὸν καὶ πολιτικὸν αὐτῆς προορισμὸν, ἐξαρτᾶται ἡ εὐημερία τῶν πολιτῶν, ἐξ ἧς σύγκειται ἡ εὐδαιμονία τοῦ κράτους.

Ἀλλὰ τί δύναται νὰ πράξῃ καὶ αὐτὸς ὁ ἄριστος, ὁ νουνεχεστέρος, ὁ δραστηριότερος τῶν ἀνδρῶν πρὸς διαμόρφωσιν τῶν τέκνων αὐτοῦ; τί πρὸς διατήρησιν καὶ ἐπαύξησης τῆς τάξεως, τῆς ἠθικότητος, καὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ ἴδιου αὐτοῦ οἴκου; ἂν ἡ σύζυγος αὐτοῦ δὲν συνδράμῃ αὐτὸν, ἂν δὲν ἀκολουθῇ τὰς διατάξεις τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ τὰ σχέδια, τὰ ὁποῖα οὗτος μὲν θέλει διαγράψῃ ἐν γένει, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ ἐκτελῇ μόνος καθ' ὅλας τὰς λεπτομερείας;

Τί εἶναι δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀνὴρ ἅμα οἱ δεσμοὶ τοῦ γάμου συνδέσωσιν αὐτὸν μετὰ τῆς γυναικὸς τῆς καρδίας αὐτοῦ; εἶναι τάχα, ἢ δύναται νὰ ἦναι ἄλλο τι παρ' ὅ,τι

καταστήσῃ αὐτὸν ἡ φρόνησις ἢ ἡ ἀφροσύνη τῆς γυναικὸς, εἰς τὴν ὁποῖαν ἤθελεν ἀφιερῶθαι;

Αἱ κυριώτεραι διαθέσεις τοῦ ἀνδρὸς, αἱ ἰδιοτροπία, ἢ ὅλη αὐτοῦ πρόδοσις πρὸς βελτίωσιν ἢ δαστροφήν, εἶναι ἔργον τῶν χειρῶν τῆς ἰδίας αὐτοῦ συζύγου· τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τῆς τάξεως εἰς τὰς ἐργασίας αὐτοῦ, τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τῆς γενναιοῦτος καὶ τοῦ ζήλου, ὅστις ἐμψυχώνει αὐτὸν πρὸς δημοσίους ἢ φιλανθρωποὺς πράξεις, εἶναι τῶν χειρῶν αὐτῆς ἔργον. Ἔργον τῶν χειρῶν αὐτῆς κατὰ μέγα μέρος, ἂν καὶ μὴ ὀλοκλήρως, εἶναι καὶ ἡ δημοσία ὑπόληψις τὴν ὁποῖαν ἀπολαμβάνει, καὶ οἱ συνδυασμοὶ καὶ αἱ εὐάρεστοι ἢ δυσάρεστοι σχέσεις αὐτοῦ πρὸς ἄλλας οικογενείας.

Παντοδύναμον, ἂν καὶ ἀσθενὲς φύλον! μάθε ὅτι τὸ πᾶν δύναται ἡ ἀνεπαίσθητος, ἀλλ' ἀσφαλῆς σου ἐπιβρόχ' ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς, καὶ διὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐφ' ἐκάστης δημοσίας ἢ ἰδιωτικῆς ὑποθέσεως, ἐπὶ τῆς λαμπρότητος καὶ τῆς εὐημερίας τῆς ὅλης πολιτικῆς κοινωνίας!

Ἡ γυνὴ λοιπὸν εἶναι τὸ πρῶτον καὶ ἰσχυρότερον ἐλατήριον τὸ ὁποῖον κινεῖ τὰ πάντα, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἐκάστη ἄλλη οικιακὴ καὶ δημόσιος δύναμις, κατὰ τὸν βαθμὸν καὶ τὴν ἰδιαιτέραν διεύθυνσιν αὐτῆς. Ἄν τὸ πρῶτον τοῦτο ἐλατήριον, ἡ καρδία τοῦ κοινωνικοῦ σώματος, ἐκτελῇ προσηκόντως τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ, ἐκτελοῦσιν αὐτὰς ἐπίσης καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος μέλη, τὸ ἀνδρικὸν φύλον, καὶ τότε τὰ πάντα προχωροῦσι καθὼς πρέπει, καὶ ἀκμάζει ἡ οικογένεια καὶ τὸ κράτος. Ἀλλ' ἂν τοῦτο παρεκτρέπηται τῶν χρεῶν αὐτοῦ, τότε τὰ μέλη μαραζίνονται, ἡ οικογένεια πάσχει, καὶ ὅλον τὸ σῶμα δὲν δύναται ν' ἀπολύσῃ ποτὲ ἰκανὴν δύναμιν καὶ μόνιμον ὑγίαν.

Ὁ παντοδύναμον, ἂν καὶ ἀσθενὲς φύλον! τὸ πᾶν δύναται ἡ ἀκαταμάχητος ἀόρατός σου ἐπιβρόχ'! τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ σοῦ, ἂν σὺ, πρώτη πηγὴ πάσης ἠθικότητος ἢ κακοηθείας, πάσης εὐτυχίας ἢ ἀθλιότητος τῶν ἀνθρώπων, ἂν σὺ, λέγομεν, ἦσαι καὶ μένης βορβορώδης, ἢ καθαρὰ.

Ἀλλ' εἰς τὸν παρόντα ἡμῶν αἰῶνα, αἰῶνα ἐπικίνδυνον διὰ τὸν πανταχοῦ ἐπικρατήσαντα συρμὸν τοῦ πιθηκισμοῦ τῶν ὡς πρὸς τὰς γυναῖκας Γαλλικῶν ἠθῶν, τὰ ὁποῖα ἐμόλυναν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὅλα τὰ ἔθνη, ἢ ἀνατροφή τῶν γυναικῶν κατήντησεν εἰς τοὺς περισσοτέρους συστηματικὴν διαφθορὰν τοῦ ἡμίσεος τοῦ ἀνθρώπινου γένους,

τὸ ὁποῖον ὁ πάνσοφος δημιουργὸς ἐπλασε πρὸς βοήθειαν καὶ παρηγορίαν τοῦ ἄλλου ἡμίσεος.

Ἄν ἀναπτύξῃ τις τὰς ἐκ τῆς σημερινῆς διδασκτικῆς καὶ παραδειγματικῆς ἀνατροφῆς τῶν γυναικῶν γινόμενας εἰς αὐτὰς δοξασίας περὶ τοῦ προορισμοῦ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν, θέλει φράξῃ παρατηρῶν ὅτι, αἱ μὲν ἐξ αὐτῶν φρονούσιν, ὅτι ὑπάρχουσιν εἰς τὴν πολιτείαν διὰ νὰ στολιζῶνται καὶ νὰ θαυμάζωνται, διὰ νὰ παίζωσι καὶ νὰ παίζωνται, διὰ νὰ δέχωνται μεθυστικὰ θυμιάματα παρὰ νέων καὶ γερόντων βλακῶν, καὶ διὰ ν' ἀκούωσι τοὺς, καθὼς αὐτοὺς ὀνομάζουσι, γλυκεῖς λόγους, οἵτινες ν' ἀποκοιμίζωσιν αὐτὰς εἰς τερπὴν ὀλεθρίαν λήθην αὐτῶν ἐκυτῶν· ἐν ἐνὶ λόγῳ διὰ νὰ ζῶσι ζωὴν ἀσκοπον, ἀπρακτον, ἀκαρπον· ἄλλαι δοξάζουσιν, ὅτι, ἐπλάσθησαν διὰ ν' ἀποκτήσωσι λαμπράς τινας ἐπιδεξιότητας, διὰ τῶν ὁποίων νὰ ἐπιδείξωσιν ἀνωφελεῖ τινα πλεονεκτήματα καὶ ἀσκόπους πολυμαθεῖς γνώσεις, τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν δύναται νὰ ἐκφράσωσι χωρὶς ν' ἀπεκδυθῶσι πᾶσαν γυναικεῖαν αἰδῶ καὶ μετριοφροσύνην· ἄλλη φρονεῖ, ὅτι ἐγεννήθη διὰ νὰ κατασκοπεύῃ τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς ἀδυναμίας τοῦ πλησίον αὐτῆς, διὰ νὰ ἐφορμᾷ κατ' αὐτῶν ἀσπλάγχχνος, νὰ περιεργάζεται αὐτὰς διὰ τοῦ μικροσκοπεῖου τῆς κατηγορίας, διὰ νὰ παρατηρήσῃ καὶ νὰ κάμῃ καὶ τὰς ἄλλας νὰ παρατηρήσωσιν εἰς αὐτὰς κηλίδα τινὰ, ἧτις νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν τρόπον τινὰ δικαίωμα ν' ἀμαυρώσῃ τὴν ἀμεμπτον διαγωγὴν τινος ἀθώου· καὶ ἄλλη τέλος πάντων, ὅτι εἶναι κυρίως προωρισμένη διὰ νὰ γίνῃ ἡ θανατηφόρος πληγὴ δυστυχῶς τινος ἀνδρὸς, ὅστις εἶχε τὴν καλοκῆχαθον ἀνοησίαν νὰ προμηθεύσῃ εἰς αὐτὴν ὅ,τι ἡ ἀνδρὸς γυνὴ δὲν δύναται ποτε ν' ἀποκτήσῃ ἀφ' ἐκυτῆς, δηλαδὴ θέσιν εἰς τὴν κοινωνίαν, ὑπόληψιν, ἀξίαν, ὑπεράσπισιν, συντήρησιν καὶ ἄνεσιν τῆς ζωῆς.

Ὁ γυναικὸς! ἐσωτερικὸν αἶσθημα τῆς ἀνθρώπινου ἀξίας δύναται νὰ πείσῃ τὰς, ὅσαι ἐξ ὑμῶν δὲν ἐξηχερώθησαν, (καὶ τοιαῦται εἰσὶν ἀδιαφιλονεικῆτως αἱ πλείους γυναῖκες) ὅτι ὁ πάνσοφος δημιουργὸς εἶχε βέβαια ὑψηλοτέρους καὶ εὐγενεστέρους σκοποὺς περὶ τοῦ προορισμοῦ ὑμῶν οὐχί! δὲν δύνασθε ποτὲ νὰ πεισθῆται, ὅτι ἐγεννήθητε μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἦσθε μεγάλα κηλίδα, χαριέντα νευρόσπαστα, ὠραῖαι εἰκόνες, κρανία ἀμέλεα, ἢ τὸ φρικωδέστερον καταχθόνια ἐρινυῆς. Ἐπλάσθητε διὰ νὰ γίνητε σύζυγοι καθιστώσαι τοὺς ἀνδρας ὑμῶν εὐτυχεῖς, μητέρες διαμορφώσουσι τὰ τέκνα ὑμῶν καὶ ἔμφρονες προστάτριαι τῆς οικιακῆς οικονομίας· σύζυγοι χρεωστοῦσαι νὰ καταστή-

σθε διὰ τρυφερᾶς συμπαιδείας, δι' ἀγάπης, δι' ἐπιμελείας καὶ διὰ φροντίδων, γλυκεῖαν τὴν ζωὴν τοῦ ἄλλου ἡμίσεος τοῦ ἀνθρώπινου γένους, τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ὑπομένουσι τὰ μεγαλύτερα θάρη τὰς μερίμνας καὶ τοὺς ἀγῶνας τοῦ βίου· μητέρες οὐχὶ μόνον διὰ νὰ γεννᾶτε τέκνα, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ τρέφῃτε εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν τὰ πρῶτα τῆς ἀρετῆς σπέρματα, διὰ νὰ βοηθῆτε τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀριγεννήτων ψυχικῶν αὐτῶν δυνάμεων· προστάτριαι τῆς οικιακῆς οικονομίας, διὰ νὰ ἐξασφαλίζετε διὰ τῆς προσοχῆς τῆς τάξεως, τῆς καθαρότητος, τῆς ἐπιμελείας, τῆς φειδῶς περὶ τὴν δαπάνην, καὶ δι' οικονομικῶν γνώσεων καὶ ἐπιδεξιοτήτων, τὴν οικιακὴν ἡσυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ ἐνασχολουμένου περὶ τὴν αὐξήσιν τοῦ κοινῆ πλοῦτου συζύγου, διὰ νὰ ἐλαφρύνετε αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεριμνῶν τῆς διατροφῆς, καὶ ν' ἀποκαθιστᾶτε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ κατοικίαν εἰρήνης, χαρᾶς καὶ εὐτυχίας.

Μὴ σὰς ἐξιππάξῃ ἡ κατάστασις τῆς ἐξαρτήσεως, εἰς τὴν ὁποῖαν ἡ πολιτικὴ κοινωνία σὰς κατέταξεν· ἡ κατάστασις αὕτη δὲν εἶναι δυσάρεστος, δὲν εἶναι ἐξευτελιστικὴ· εἶναι ἀναγκαία πρὸς συντήρησιν τῆς ἁρμονίας τῶν κοινωνιῶν, εἶναι φυσικὸν ἀποτέλεσμα καὶ τοῦ σωματικοῦ ὑμῶν διοργανισμοῦ καὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, εἶναι κοινὴ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνθρώπινου κοινωνίας θέλησις, τὸ νὰ ἦναι δηλαδὴ ὁ μὲν ἀνὴρ ὑπερασπιστὴς καὶ ἀρχηγὸς τῆς γυναικὸς, ἡ δὲ γυνὴ προσκυλλημένη καὶ στηριζομένη εἰς αὐτὸν, βοηθὸς καὶ σύντροφος τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ὁ ἀνὴρ εἶναι πλάτανος, ἡ δὲ γυνὴ κισσὸς, ἀποβρόφων μέρος τῆς ζωτικῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἀπὸ τῶν ζωτικῶν τοῦ πλατάνου δυνάμεων ὑψόμενος εἰς τὰ ἄνω μετ' αὐτοῦ, μετ' αὐτοῦ ἀψφῶν τοὺς ἀνέμους, μετ' αὐτοῦ ἰσάμενος, καὶ μετ' αὐτοῦ πίπτων· χωρὶς δὲ τοῦ πλατάνου εἶναι χαμηλὸς θάμνος, τὸν ὁποῖον ὁ διαβάτης πατεῖ. (α).

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΟΥ ΔΟΥΚΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΑΔΡΙΑΤΙΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

Ὁ Πάππας Ἀλέξανδρος ὁ Γ'. ἀποκηρυχθεὶς ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Φρειδερίκου τοῦ Βαρβαρόσσα, ἦτοι τοῦ Πυρρῶ, καὶ καταδιωκόμενος ὑπ' αὐτοῦ καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν, κατέφυγεν ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ προστασίαν

(α) Τοὺς τελευταίους παραγράφους τοῦ ἔργου τούτου ἀνασέθεν κατὰ λέξιν ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ Κυρίου Α. Ρ. Ραῦκαδὴ μεταφραθέντος φιλοσοφικοῦ συγγράμματος τοῦ ἀσφῶ Γερμανοῦ Κάμππ.

τῆς Βενετικῆς δημοκρατίας ἐν ἔτει 1176, ἐκ τῆς ὁποίας λαβὼν βοήθειαν κατετρόπωσε καὶ κατέβαλε τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ.

Ὁ Πάππας λοιπὸν εὐγνωμονῶν πρὸς τοὺς Βενετοὺς ἐχάρισεν εἰς τὸν Δοῦκα τῆς δημοκρατίας διάφορα ἡγεμονικά δικαιώματα καὶ προνόμια, μεταξύ δὲ τῶν

ἄλλων ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν καὶ χρυσοῦν δακτυλίδιον λέγων πρὸς αὐτὸν, « λάβε τοῦτο παρ' ἐμοῦ ὡς σύμβολον τῆς ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης κυριαρχίας σου, μεθ' ἧς ρυμφέου κατ' ἔτος οὐ καὶ οἱ διάδοχοί σου, διὰ τὰ μάθωσιν αὐ ἐπερχόμεναι γενεαί, ὅτι ἡ θάλασσα αὕτη ἀνήκει εἰς μόνους ὑμᾶς, οἵτινες ἐπ' αὐτῆς ἐνίκησατε, καὶ

ὅτι αὐτὴ ὀφείλει τὰ ὑποτάσσειν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὰς θελήσεις ὑμῶν, ὡς ἡ γυνὴ εἰς τὸν ἴδιον αὐτῆς σύζυγον ». Οἱ δὲ Βενετοὶ σχολιάσαντες καὶ ἐξηγήσαντες τὰς φιλόφρονας ταύτας ἐκφράσεις κατὰ τὰ πολιτικά αὐτῶν συμφέροντα καὶ τὴν ὑπέριμετρον φιλοδοξίαν, παρήγαγον ἐξ αὐτῶν τὸ ἐξαιρετικὸν αὐτῶν δικαίωμα ἐπὶ τῆς ἀποκλειστικῆς κυριαρχίας τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἐσφετερίσθησαν καὶ οἰκιοποιήθησαν, μετονομάσαντες Βενετικὸν κόλπον, ἀπαγορεύσαντες τὴν ἐπ' αὐτῆς θαλασσοπλοίαν εἰς τὰ ξένα πολεμικά πλοῖα, καὶ ἐπιβαλόντες βαρυτάτους δεσμούς εἰς τὰ ἐπ' αὐτῆς πλείοντα ἐμπορικά.

Ἄν καὶ οἱ μὲν παρὰ τὴν Ἀδριατικὴν οἰκοῦντες λαοὶ κατεκραύγασαν κατὰ τοῦ παρανόμου τούτου σφετερισμοῦ, οἱ δὲ διαδεχθέντες τὸν Πάππαν Ἀλέξανδρον διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῆς παρεξηγήσεως, τὴν ὁποίαν οἱ Βενετοὶ ἔκαμαν ἐπὶ τῶν ἀπλῶς φιλοφρονητικῶν λέξεων τοῦ προκατόχου αὐτῶν, ὁ δὲ Πάππας Παῦλος ὁ Δ'. ἔγραψε « δὲν ἐννοῶ, πόθεν οἱ Βενετοὶ διίσχυρίζοντο, ὅτι εἶναι κυρίαρχοι τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, ἐν ᾧ ἐγὼ οὐδέποτε ἔπαυσα γράφων ῥητῶς εἰς τὰ ἐμὰ διατάγματα, » ἢ Ἀδριατικῆς ἡμῶν θάλασσαι » εἰς μάτην ὅμως ταῦτα πάντα, διότι οὐ μόνον οὐδόλως προσεῖχεν εἰς αὐτὰ ἡ Βενετία, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕναστον ἔτος μέχρι τῆς καταλύσεως τῆς δημοκρατίας ὁ Δοῦξ ἐπανελάμβανε τὸν συμβολικὸν τοῦτον γάμον μετὰ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, ἐπαγρυπνῶν καὶ προσέχων αὐτὴν αὐστηρῶς, ὡς ὁ ζηλοτυπῶτατος τῶν συζύγων.

Ἡ ἐπέτειος αὕτη ἑορτὴ ὑπῆρχεν ἡ λαμπροτέρα τῶν λοιπῶν ἐθνικῶν ἑορτῶν τῆς Βενετίας· ἐτελεῖτο δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναλήψεως, καθ' ἣν οἱ Βενετοὶ εἶχον καταστρέψει τὸν στόλον τοῦ Αὐτοκράτορος Φρειδερίκου· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἑορτὴ αὕτη ἐτελεῖτο ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ὁσάκις ἡ μελόνημφορ, τεταραγμένη ὑπὸ τρικυμιῶν, δὲν εὐρίσκετο εἰς διάθεσιν γάμου, ἀνέβαλλον τὴν ἡμέραν ἀπὸ Κυριακῆν εἰς Κυριακῆν μέχρι τῆς ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ πάλιν ἐκ τῆς Πεντηκοστῆς ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν ἕως οὗ τέλος ὁ οὐρανὸς ἐφαίνετο ἀνέφελος καὶ εὐδύος, ἡ δὲ θάλασσα γαλινηναία, καὶ τότε ὄλοι οἱ

κάτοικοι τῆς Βενετίας πλήρεις χαρᾶς καὶ ὑπερηφανείας ἐξήρχοντο διὰ τὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην ἑορτὴν, ἣτις ἐπανηγυρίζετο κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ἐπὶ μὲν τῶν κωδωνοστασιῶν ὄλων τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Βενετίας ἐκυμάτιζεν ἡ σημαία τοῦ πτερωτοῦ λέοντος, ἐπὶ δὲ τῆς ἄκρας τριῶν μεγάλων ἰστών, ἐστημένων ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἁγίου Μάρκου, αἱ κυριευθεῖσαι τρεῖς σημαῖαι, ἡ τῆς Κύπρου, τῆς Κρήτης καὶ τῆς Πελοποννήσου. Ὁ δὲ Βουκένταυρος, ἐξαγόμενος ἐκ τοῦ ὀπλοφυλακίου, ἐφέρετο πρὸς τὸν Δοῦκα μετὰ τῶν χειροκροτήσεων καὶ κραυγῶν τοῦ ἐπευφημοῦντος πλήθους, τοῦ κρότου τῶν τηλεβόλων, καὶ τοῦ ἤχου τῶν ἀπείρων ἐκκλησιαστικῶν κωδῶνων.

Ὁ Βουκένταυρος, ἡ Γαμήλιος ἄμαξα τοῦ Δουκὸς, ἦτον, ὡς φαίνεται ἐπὶ τῆς παρούσης εἰκονογραφίας, εἶδος τριήρεως, ἐχούσης δύο καταστρώματα ἄνευ ὅμως ἰστών καὶ ἰστιῶν, καὶ οὐσῆς κατὰ μὲν τὸ μῆκος ἑκατὸν ἑπτὰ Γαλλικῶν ποδῶν, κατὰ δὲ τὸ πλάτος εἴκοσι δύο, καὶ τὸ μὲν κάτω κατάστρωμα εἶχε καθίσματα διὰ πεντήκοντα καὶ δύο κωπηλάτας, τὸ δὲ ἄνω ἐστέγαζεν ἀπὸ πρύμνης ἕως πρύμνης θόλος κεκοσμημένος μὲν δι' ἐξαιρέτων ἀναγλύφων καὶ λαμπρῶν κατόπτρων, κεχρυσωμένος δὲ μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐστρωμένος διὰ μεταξωτόχου ὑφάσματος· τρεῖς δὲ σειραὶ θαυμαστῶν ἀγαλμάτων, ἐστημένοι αἱ μὲν δύο εἰς τὰς δύο πλευράς τὸν πλοίου, ἡ δὲ τρίτη παράλληλος μετὰ τούτων κατὰ τὸ μέσον, ὑπεστήριζον τὸν θόλον τοῦτον καὶ διήρουν τὸ κατάστρωμα εἰς δύο μεγαλοπρεπεῖς κατατομάς, ἐν αἷς ἦσαν τεταγμένα τὰ καθίσματα τῶν Πατρικίων· κατὰ δὲ τὴν ἄκραν τῆς τριήρεως πρὸς τὴν πρύμνην, ἐνούμενοι αἱ δύο αὐταὶ προμήκεις κατατομαὶ ἐσχημάτιζον λαμπρὰν αἴθουσαν ἐν σχήματι ἡμικυκλίου, κατὰ τὸ κέντρον τῆς ὁποίας ἔμελλε νὰ καθίσῃ ὁ Δοῦξ περιεστοιχισμένος ὑπὸ τῶν Μεγιστάνων αὐτοῦ καὶ τῶν ξένων πρέσβειων· ἐπὶ δὲ τῆς πρύμνης ἐφαίνετο ὁ χρυσοῦς πτερωτὸς λέων, ἡ ἐρυθρὰ σημαία τοῦ ἁγίου Μάρκου, αἱ ὀκτὼ ἕτεραι σημαῖαι τῆς δημοκρατίας, καὶ πλῆθος σάλπιγγκῶν καὶ μουσικῶν.

Ὁ Δοῦξ τῆς Βενετίας, ἐνδεδυμένος μεγαλοπρεπῶς,

καὶ φέρων διάδημα ἐπὶ κεφαλῆς, ἐκάθιζεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς πομπῶδους αὐτοῦ συνοδίας, ὃ δὲ διευθυντῆς τοῦ ὀπλοφυλακίου, ἐκτελῶν τὰ τοῦ κυβερνήτου χρέη, διέυθυνε τὸ πηδάλιον, καὶ ὁ Βουκένταυρος ἐκινεῖτο ῥυμουλκούμενος ὑπὸ ἀναριθμῆτων ἐφορκίων, καὶ συνοδευόμενος ὑφ' ὄλων τῶν λέμβων, ἀκατίων, πλοιαρίων, καὶ σκαφῶν τῆς Βενετίας· προχωρῶν δὲ μετὰ μεγαλοπρεποῦς βραδύτητος καὶ μετὰ τῶν συγκεχυμένων ἤχων τῶν τηλεβόλων, κωδῶνων καὶ μουσικῶν ὀργάνων, ἠγκυροβόλει εἰς τι ὠρισμένον μέρος παρὰ τὸ στόμα τοῦ λιμένας τῆς πόλεως, ἣ δὲ τελετὴ τοῦ γάμου ἤρχετο ὡς ἀκολούθως.

Μετὰ τινὰς θρησκευτικὰς ἱεροπραξίας καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἀσμάτα, ὁ Πατριάρχης τῆς Βενετίας πύλογει καὶ ἠγάγε τὴν θάλασσαν. Ὁ δὲ Δουξ ἀνιστάμενος καὶ λαμβάνων παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν τελετῶν χρυσοῦν δακτυλίδιον ἀρραβῶνος, ἔρριπτεν αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν λέγων, «Ἡμετέρα θάλασσα Ἀδριατικὴ! σὲ νυμφεύομαι πρὸς ἐνδείξει τῆς ἀληθοῦς καὶ αἰωνίου κυριαρχίας, τὴν ὅποιαν ἔχομεν ἐπὶ σοῦ,» καὶ παραχρῆμα αἰ μουσικαὶ ἐψάλλον τὸν ἀκατάληπτον ὕμνον τοῦ Ἵμεναίου τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, τὰ τηλεβόλα ἐδιπλασίαζον τοὺς κρότους, ὃ δὲ λαὸς τὰς κραυγὰς καὶ τὰς ἐπευφημίας· πανταχόθεν δὲ ἔριπτον εἰς τὴν θάλασσαν ἄνθη καὶ φυτὰ εὐώδη πρὸς πλέξιμον, ὡς ἔλεγον, τῶν νυμφικῶν στεφάνων.

Ὁ Βουκένταυρος ἐπανάφερε τὴν ἐπιθενηκυῖαν ἐπ' αὐτοῦ λαμπρὰν συνοδίαν εἰς μίαν τῶν ἐκκλησιῶν, ὅπου ἐψάλλετο ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τῆς Βενετίας μεγαλοπρεπῆς λειτουργία. Χοροὶ δὲ καὶ θεάτρα, καὶ ἵπποδρόμια, καὶ συναγωνισμοὶ λέμβων, καὶ διανομαὶ τροφῶν καὶ χρημάτων εἰς τὸν λαὸν, καὶ φωτοχυσίαι, καὶ ἐπὶ τέλους πολυτελέστατον συμπόσιον ἐν τοῖς Ἀνακτόροις τοῦ Δουκὸς, καὶ παντὸς εἴδους εὐθυμίας καὶ διασκεδάσεις διήρκουν μέχρι τῆς ἐσπέρας· Ὁ Βουκένταυρος ἔμενεν ἐκτεθειμένος ἐπὶ τινὰς ἡμέρας εἰς τὰ ὄμματα τοῦ περιέργου λαοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα εἴλκυον αὐτὸν πάλιν εἰς τὸ ὀπλοφυλάκιον.

Ἀλλὰ μολονότι πρὸ πολλοῦ οἱ παράδοξοι οὔτοι σύζυγοι εἶχον διακευθῆ διὰ τὴν πρὸς τὸν ἑαυτῆς σύζυγον

ἀπιστίαν τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, ἀλλ' ἡ ἀλλόκοτος ὄμνος καὶ κατὰ φαντασίαν αὐτῆ τοῦ γάμου τελετὴ ἐπανηγυρίζετο εἰσέτι, καὶ ὁ τελευταῖος Δουξ τῆς Βενετίας, Λουδοβίκος Μανίνης, ἐξηκολούθει ἀκόμη μέχρι τοῦ ἔτους 1797 ν' ἀναγγέλλῃ πρὸς τοὺς ξένους πρέσβεις, κατὰ τὴν παραδεδεγμένην ἐθιμοταξίαν τῶν Δουκῶν τῆς Βενετίας, τὴν ἐπὶ ταύτης τῆς συζύγου ἀποκλειστικὴν αὐτοῦ κυριαρχίαν. Ἀλλὰ δὲν εἶχον παρέλθει ὀλίγοι μῆνες ἀπὸ ταύτης τῆς πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀγγελίας, καὶ ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα ἔμενεν χήρα, ἀπαλλαγείσα διὰ παντὸς, τούτου τοῦ ζηλοτύπου αὐτῆς συζύγου.

Ο ΔΟΚΙΜΟΣ.

Ἱστορικὸν Διήγημα.

Συνέχεια τοῦ Β'. κεφαλαίου « ἡ ἐσχάτη περὶ. »

(Βλέπε ἀρ. 2. τῆς Ἀποθ.)

Πρὶν φθάσῃτε εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν δύνασθε νὰ κερδαίνητε τὰ πρὸς τὸ ζῆν, καθὼς ὄλοι οἱ ἄνθρωποι, θέλετε διέλθει πολλάς δυστυχεῖς ἡμέρας, ἀλλ' ὄμως, εἰς ὅποιονδήποτε ἀνάγκας καὶ ἂν περιπέσῃτε, ἐνθυμεῖσθε πάντοτε, ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι ὁ μόνος πλοῦτός σας. Καὶ ἐγὼ πολλάκις, τέκνα μου, ἠδυνάμην νὰ οἰκαιοποιηθῶ τὰ ἀλλότρια, ὅτε ἐστερεῖσθε τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, ἀλλὰ, ὅσον καὶ ἂν σπαράττωσι τὴν μητρικὴν καρδίαν αἱ φωναὶ τοῦ πεινῶντος τέκνου, ἐπροτίμησα μολαταῦτα μᾶλλον νὰ ἀκούω αὐτὰς παρὰ νὰ πράξω τι ἐναντίον τῶν θεῶν ἐντολῶν. Ἐκτὸς τούτου τέκνα μου, τὸ μέλλον σας θέλει εἶσθαι ἀναμφιβόλως εὐτυχέστερον τοῦ παρελθόντος. Σὺ, Φρεδερίκη, εἶσαι μὲν πολλὰ νέος ἀκόμη, διότι μόλις πέρυσι ἐσυμπλήρωσας τὸ δέκατον τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας σου, μολαταῦτα κατέχεις ἀληθῆ εὐτυχίαν, ἡγουν τὴν φιλοπονίαν. Ὅσον διὰ σὲ τέκνον μου, ἐπρόσθεσε στρέφουσα τὰ βλέμματά της πρὸς τὸν πρωτότοκον, ἄς μὴ σὲ δυσαρεστήσωσιν ὅσα μέλλω νὰ σὲ εἶπω, καὶ μὴν ὑπολάβῃς τοὺς λόγους μου ἐπίπληξιν τῆς παρελθούσης διαγωγῆς σου, ἀλλ' ἀπλῆν νοουσίαν διὰ τὸ μέλλον. Φρόντιζε περὶ σεαυτοῦ, Ἀντώνιε, σὺ τέκνον μου δὲν ἀγαπᾷς διόλου τὴν ἐργασίαν, καὶ ὄμως αὕτη εἶναι ἡ μόνη ἐγγύησις, τὴν

ὅποιαν ὁ πένης δύναται ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀρετῆς νὰ δώσῃ· διότι ὅταν τις δὲν ἔχῃ τὴν ἀπαιτουμένην ὑπομονὴν πρὸς πορισμὸν τοῦ καθ' ἐκάστην ἀναγκαίου εἰς αὐτὸν ἄρτου, ἐξ ἀνάγκης μέλλει νὰ καταστήσῃ ἔνοχος ἐγκλημάτων. Μένε πάντοτε μετὰ τοῦ Φρεδερίκου, τέκνον μου· οὗτος εἶναι ὁ σύντροφος, τὸν ὅποιον ἡ φύσις σὲ ἔδωκεν, ἄκουε τὰς συμβουλάς, ὅσας θέλει σὲ δίδει, καὶ μὴ θλίβεσαι τελείως διὰ τὴν ἐπὶ σοῦ ὑπεροχὴν του, διότι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος γνωρίζων, ὅτι τὴν χρεωστῆ εἰς τὸν Θεὸν, δὲ θέλει τὴν μεταχειρισθῆ πρὸς κατάθλιψίν σου· ἔπειτα σφίγγουσα τὴν χεῖρα τοῦ ἀκινήτου μένοντος Ἀντωνίου, « ὄμωσον, τὸν εἶπε, ὅτι ποτὲ δὲν θέλεις χωρισθῆ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν σου καὶ ὅτι ποσῶς δὲν θέλεις ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸν μόνον τοῦτον συγγενῆ σου ». Ὁ Ἀντώνιος συγκινηθεὶς τὸ ὑπεσχέθη κλαίων, ἂν δὲ καὶ ἡ ὑπόσχεσις αὕτη δὲν ἐδείκνυε καμμίαν ψυχικὴν σταθερότητα, ἡ αἴσθημα, εὐχαρίστησε μολαταῦτα τὴν ἀποθνήσκουσαν μητέρα· ἀκτὶς δὲ χαρᾶς διέλαμψεν ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῆς.

Ἀποθνήσκω ἦτοχος, εἶπεν, ὦ ἀγαπητά μου τέκνα, μὴ λησμονήσητε ὅτι ὅσα ὑπέφερα, τὰ ὑπέφερα διὰ ὑμᾶς τοὺς δύο, καὶ ὅτι, ὅτε ἐθρηνεῖτε καὶ τῶν δύο αἱ φωναὶ ἐφθάνον ταυτοχρόνως εἰς τὴν καρδίαν μου· καὶ καθὼς ἐγὼ σᾶς ἠγάπων ἐπίσης καὶ τοὺς δύο ἠνωμένους, οὕτω καὶ ὑμεῖς μείνατε ἠνωμένοι εἰς τὴν ζωὴν ταύτην. Ἀκολούθως ἐκτείνασα τὰς παγωμένας χεῖράς της ἐπὶ τὰ ἐνώπιον αὐτῆς κεκλιμένα μέτωπα καὶ τῶν δύο, ἐπρόφερε λέξεις τινὰς, αἵτινες ἐπειδὴ ἀπευθύνοντο εἰς μόνον τὸν Θεὸν, ἀπὸ αὐτὸν μόνον καὶ ἠκούσθησαν . . . καὶ οὕτως ἐξέπνευσε.

Τὴν ἐπαύριον τὰ δύο ὄρφανὰ παρηκολούθουν εἰς τὸ κοιμητήριον ταύτην τὴν γυναῖκα, τὴν ἐπίσης πτωχὴν καὶ εἰς τὴν κηδείαν της, ὡς ὑπῆρξε καὶ εἰς τὴν ζωὴν της· τέσσαρες ἀχθοφόροι, εἰς ἱερὺς καὶ τὰ δύο αὐτῆς τέκνα ἦσαν οἱ μόνοι αὐτῆς συνοδοὶ εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῆς κατοικίαν. Ἐκτὸς δὲ τῶν δακρύων καὶ τῶν ὄδυσμων τοῦ Φρεδερίκου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, οὐδὲν ἄλλο ἀπεδείκνυεν ὅτι ὑπῆρχε συγγενικός δεσμὸς μεταξὺ τοῦ νεκροῦ καὶ τῶν δύο τούτων παρακολουθούντων παιδῶν· ἐπειδὴ οὐδ' ὀλίγην τοῦλάχιστον πένθιμον σκέ-

πην δὲν εἶχον χρήματα ν' ἀγοράσωσι· διότι ἂν εἶχον, ἠδύναντο καὶ νὰ σώσωσι τὴν μητέρα αὐτῶν ἀπὸ τὸν θάνατον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Τὰ ὄρφανὰ.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐγκαταλειφθέντες μόνοι δὲν ἐβράδυνον νὰ λάθωσιν ἕκαστος κατὰ τὸν ἴδιον αὐτοῦ χαρακτῆρα διάφορον δρόμον. Ὁ Ἀντώνιος τὸν ὅποιον ὁ θάνατος τῆς μητρὸς αὐτοῦ εἶχε ταράξει στιγμιαίως (διότι ἡ στέρσις τοῦ φροντίζοντος περὶ ἡμῶν καὶ ἀγαπῶντος ἡμᾶς συγκινεῖ καὶ τὰς ψυχροτάτας καὶ ὄλως ἀναισθήτους καρδίας) ὁ Ἀντώνιος, λέγομεν, μὴ εὐρῶν ἄλλο μέσον διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὴν λύπην του κατέφυγεν εἰς θορυβώδεις διασκεδάσεις. Τὴν ἐπιούσαν λοιπὸν τοῦ ἐνταφιασμοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἔτρεχεν εἰς τὴν πλατεῖαν μὲ ἄλλους συνηλικιώτας του, παίζων καὶ σφαιροβολούμενος μετὰ τῶν ὀμηλικῶν αὐτοῦ διὰ σφαιρῶν ἐκ χιόνος, καὶ ὀλισθοβατῶν ἐπὶ τῶν κατωφερῶν πάγων. Ἀλλ' ὁ Φρεδερίκος ἐγνώρισε καλλήτερον τὸ χρέος του, καὶ διὰ τοῦτο ἄμα πρᾶνθεισος ὅπως οὖν τῆς λύπης αὐτοῦ, ἀπέβλεψεν εἰς τὸ ν' ἀκολουθήσῃ τὰς συμβουλάς τῆς μητρὸς του, ἀναλαμβάνων τὸ ἔργον του μὲ περισσοτέραν ἢ πρότερον δραστηριότητα. Ἀπῆλθε λοιπὸν εἰς τὸ ἐργαστάσιον μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔτι ἐρυθροῦς, μὲ ὠχρὰν ὄψιν καὶ τεθλιμμένην καρδίαν, ἀλλὰ καὶ μὲ σταθερὰν ἀπόφασιν.

Ὁ Κ. Καρτμάνος διαβαίνων ἐγγύθεν αὐτοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἐστάθη, καὶ τὸν εἶπε σοβαρῶς.

— Πολλάς ἡμέρας ἔλλειψες ἀπὸ τὸ ἐργαστάσιον, μήπως θέλῃς καὶ σὺ ν' ἀφήσῃς τὴν καλὴν συνήθειαν τοῦ νὰ συχάζῃς τακτικῶς εἰς τὸ ἔργον σου;

— Παρεστάτην τὴν ἀσθενῆ μετέρα μου, Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Φριδερίκος.

— Εἶναι λοιπὸν καλλήτερα τώρα;

— Ἄ! . . . Ἀπέθανεν, ἐπανελάβην κλαίων ὁ παῖς.

Ὁ Κύριος Καρτμάνος ἀφείξεν φωνὴν ἐκπλήξεως, εἶπε.

— Δυστυχῆς τέκνον! καὶ πότε ἀπέθανεν;

— Πρὸ δύο ἡμερῶν.

— Ὑπαγε, ἐπανελάθειν ὁ ἐργοστασιάρχης μετὰ τινὰς στιγμὰς κατασκευτικῆς συμπαθείας· ὕπαγε Φρεδερίκει, ἔχεις τὴν ἄδειαν ἕως εἰς τὸ τέλος ταύτης τῆς ἐβδομάδος νὰ σχολάσῃς ἀπὸ τὸ ἔργον σου, θέλεις δὲ λαμβάνει τὸν μισθὸν σου, ὡς ἐὰν τακτικῶς εἰργάζεσθαι.

— Εὐχαριστῶ, Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Φρεδερίκος· ἀλλ' ὅπου δήποτε καὶ ἂν εὐρίσκηται ἤδη ἡ μήτηρ μου, θέλει εὐχαριστηθῆ θεωροῦσά με ἐργαζόμενον, διότι οὕτω πράττων, ἀκολουθῶ τὰς συμβουλὰς τῆς.

Ὁ Κ. Καρτμάνος θείς τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νέου δοκίμου, εἶπε πρὸς αὐτὸν μὲ γλυκεῖαν συμπάθειαν.

— Μετάβηθι, Φρεδερίκει, εἰς τοὺς δοκίμους τῆς πρώτης τάξεως, καὶ θέλω ἐπαυξήσει τὸν μισθὸν σου.

(ἀκολουθεῖ).

ΤΟ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

Οἱ Αὐλικοί τοῦ Δαρείου εἶχόν ποτε μεταξύ των μεγάλῃν φιλονεικίαν περὶ τοῦ ποῖον τὸ ἰσχυρότερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου. Ὁ Μονάρχης τῆς Περσίας λαβὼν μέρος εἰς τὴν φιλονεικίαν ταύτην ὑπεσχέθη, ὅτι ὅστις ἤθελε διαλύσει τὸ ζήτημα ἐντὸς ὀρισμένης προθεσμίας θέλει τὸν ἐνδύσει φορέματα πορφυρᾶ, θέλει πίνει εἰς χρυσοῦν ποτήριον καὶ κοιμᾶσθαι εἰς χρυσοῦν κλίνην, καὶ τέλος θέλει κάθησθαι πάντοτε ἀμέσως μετὰ τὸν Βασιλέα. Ἐπρόβλεπαν λοιπὸν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τοὺς σοφωτέρους τῆς Περσίας.

Ὅτε ἔφθασεν ἡ ἡμέρα τῆς προθεσμίας, τρεῖς ἄνθρωποι ἐπαρουσιάσθησαν διὰ νὰ ἐκθέσωσι τὴν κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτῶν λύσιν τοῦ ζητήματος, καὶ ὁ μὲν πρῶτος εἶπε, ὅτι ὁ οἶνος εἶναι τὸ ἰσχυρότερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου· Ἡ γνώμη αὕτη, ἂν καὶ ὄχι τόσο καταάλληλος μὲ τὸ προκείμενον ζήτημα, ἤρρεσεν ὅμως ὅπως εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Δαρείου συγκαλεσθεῖσαν συνέλευσιν τῶν σοφῶν διὰ νὰ συζητήσῃ τὰς διαφόρους προτάσεις.

Ὁ δεύτερος εἶπεν, ὅτι τὸ ἰσχυρότερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου εἶναι ὁ Βασιλεύς· ἀλλὰ πρὶν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος κατακτήσῃ τὴν Περσίαν, ἡ λύσις αὕτη ἠδύνατο νὰ φανῇ καταάλληλος εἰς τοὺς Πέρσας, εἰθισμένους νὰ λατρεύωσι τὸν Βασιλέα αὐτῶν. Τέλος πάντων, Ἡγεμῶν τις Ἰουδαῖος Ζοροβάβελ ὀνομαζόμενος, αἰχμάλωτος παρὰ τῷ Δαρείῳ, παρουσιασθεὶς εἶπεν, ὅτι αἱ γυναῖκες εἶναι ἰσχυρότεραι

καὶ ἀπὸ τὸν οἶνον καὶ ἀπὸ τὸν Βασιλέα, ἐπειδὴ εἶδε μίαν ἀπὸ τὰς γυναῖκας τοῦ Δαρείου ν' ἀραιρέσῃ τὸ διάδημα ἀπὸ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ νὰ τὸ θέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς, χωρὶς ὁ Μονάρχης νὰ τολμήσῃ νὰ τὴν εἶπῃ τί, μολοντοῦτο ἐπρόσθεσεν ὁ Ζοροβάβελ, ὑπάρχει τί ἄλλο ἰσχυρότερον ἀφ' ὅλα ταῦτα ὅσα εἶπαμεν, δηλαδὴ ἡ ἀλήθεια. Ἡ συνέλευσις μετὰ τινὰς στιγμὰς σιωπῆς ἀνεγνώρισε πικρῶς τὴν ἀκρίθειαν καὶ τὸ ὄρθον τῶν λόγων τοῦ Ἰουδαίου, καὶ τὸν ἀπέδωκεν τὴν ὑπὸ τοῦ Δαρείου ὑποσχέθειαν ἀνταμοιβήν.

(Ὑπὸ τῆς Κυρίας Θ. Ι. Π.)

ΑΓΑΘΟΕΡΓΙΟΣ ΡΟΠΗ.

Ἐπὶ τῶν γάμων τοῦ Ἀρχιδουκὸς Φερδινάνδου, μεταξύ τῶν πολλῶν ἄλλων διασκεδάσεων, ἐπρόκειτο νὰ γενῆ, τὴν προτεραίαν τῆς ἀναχωρήσεώς του, καὶ λίαν δαπανηρὰ φωτοχυσία, τῆς ὁποίας τὸ σχέδιον ἐπαρουσίασαν οἱ αὐλικοί πρὸς τὸν Ἀρχιδούκα, παρούσης καὶ τῆς Αὐτοκρατορίσεως μητρὸς του· ὁ Ἀρχιδουξ λαβὼν τὸ σχέδιον ἀνά χειρας ἐστέναξε, καὶ δάκρυ ἔβρεξε τοὺς ὀφθαλμούς του, ἡ δὲ Αὐτοκρατορίσσα ἀπορήσασα, ἔσπευσε πρὸς αὐτὸν ἐρωτῶσα τὸ αἴτιον τῆς φανερᾶς ἀθυμίας του· μῆτέρ μου ἀπεκρίθη ὁ Ἀρχιδουξ, ὡς νὰ μὴν ἤρουν αἱ τόσαι τόσον πολυδάπανοι διασκεδάσεις, ἰδοὺ καὶ μία φωτοχυσία, τῆς ὁποίας τίς εἶδε τὴν δαπάνην! ἕκαστος ὅμως γνωρίζει τὴν ὀλιγόστιμον εὐχαρίστησιν, ὅπότεν μάλιστα ἡ ἀκρίθεια τοῦ σίτου καὶ τόσαι ἄλλαι δειναὶ περιστάσεις, τόσας καὶ τόσας τιμίας οἰκογενείας μαστίζωσι· « ἡ Αὐτοκρατορίσσα καὶ ταύτην τὴν φορὰν ἀπαντήσασα εἰς τὰ τέκνα τῆς τὴν χαρακτηρίζουσαν ἑαυτὴν φιλανθρωπίαν καὶ ἀγαθοεργίαν, ἐνηγαλίσθη τὸν υἱὸν τῆς, ἤνωσε τὰ δάκρυά τῆς μὲ τὰ ἰδικά του, καὶ διέταξε τὴν κατάθεσιν σημαντικοῦ ποσοῦ χρημάτων, εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἀρχιδουκὸς, ὅστις ἐδαπάνησεν ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς μυστικὰς ἐλεημοσύνας· τὴν δ' ἐπιούσαν παρουσιασθεὶς μὲ ἰλαρὸν πρόσωπον, ἠσπάσθη τὰς χεῖρας τῆς μητρὸς του, καὶ μ' ἐνθουσιασμόν ψυχῆς εὐχαριστημένης ἐξ ἀγαθοεργιῶν, εἶπεν, « ἄχ μῆτέρ μου, τί πανήγυρις! τί διασκεδάσεις! τί φωτοχυσία! ἀλλ' ἐχρειάζοντο πολλὰι τοιαῦται. »